

**T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

**T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI**
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Bölgenin Pusulası, Özgün Fikirlerin Referans Noktası

HORMA, ÇATAK-1, ÇATAK-2, ERSİZLERDERE KANYONLARI RAPORU

**T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

**T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI**
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Bölgenin Pusulası, Özgün Fikirlerin Referans Noktası

HORMA, ÇATAK-1, ÇATAK-2, ERSİZLERDERE KANYONLARI RAPORU

2021- TEMMUZ

www.kuzka.gov.tr

Bu belge, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından yayımlanmıştır.

Belge No : 2021-RP-7/130
Revizyon No :
Revizyon Tarihi :
ISBN : 978-605-9635-70-7
Editör(ler) : Mehmet Uğur SERİN / Şehir Tanıtımı ve Markalaşma Birimi Uzmanı

Yayın Kurulu : Serkan DOĞRU / Şehir Tanıtımı ve Markalaşma Birim Başkanı
Sinan KACIR / Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler
Gözde DİKMEN / Yazı İşleri

Tasarım : Sinan KACIR
Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler

Yayın Tarihi : 2021

Basım Yeri :

Matbaa Sertifika No:

Bu eserin her türlü yayın hakkı Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansına aittir. Yayının kısmen ya da tamamen yayınlanması ve çoğaltılmasının fikri mülkiyet hukukuna tabidir. Kaynak gösterilmek ve atıfta bulunmak kaydı ile Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı yayınları üçüncü kişilerce kullanılabilir.

T.C. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
Kuzeykent Mah. Kayın Sk. No:9 37150 KASTAMONU
Tel.: 0 (366) 212 58 52 Faks: 0 (366) 212 58 55
E-posta: bilgi@kuzka.gov.tr
www.kuzka.gov.tr

TEŞEKKÜR

Kanyon geçişlerinde görev alarak raporun hazırlanmasına katkı sağlayan Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği'ne, Ahmet VURGANER'e, Bülent KOBAL'a, Demirhan ÖZÇELİK'e, Ender GÖRMÜŞ'e, Erdal BAŞARAN'a, Hakan ZİYADEOĞLU'na, İbrahim ARSLAN'a, Meral KUVAN'a, Mustafa TEZEL'e, Muzaffer GÜN'e, Ömer MERTYÜREK'e, Özgür TEMİZ'e, Selçuk UZUN'a, Sinan GÜLBİN'e, Taşkın DEMİR'e, Yasin AYSAN'a ve Yüksel YILDIZ'a teşekkürlerimizi sunarız.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA) TR82 Bölgesi'nin doğal, kültürel ve tarihi turizm değerleri açısından barındırdığı fırsatları ekonomik değere dönüştürebilmek için faaliyetler yürütmekte ve müdahalelerde bulunmaktadır. Ajans tarafından yürütülmekte olan Şehir Tanıtımı ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programı kapsamında gerçekleştirilen Horma, Çatak-1, Çatak-2, Ersizlerdere Kanyonları Raporu da bu faaliyetlerden birisi olarak kurgulanmıştır.

Rapor kapsamında Kastamonu'nun Pınarbaşı ilçesi ve Küre Dağları Milli Parkı sınırlarında bulunan Horma Kanyonu, Azdavay ilçesi ve Küre Dağları Milli Parkı sınırlarında bulunan Çatak Kanyonu ve Küre ilçesinde bulunan Ersizlerdere Kanyonu için teknik raporlar hazırlanmış, kanyon giriş ve çıkış noktaları ulaşım imkânları incelenmiş, kanyon içi geçişler işaretlenmiş ve detaylandırılmış, kanyon içi GSM hatları imkânları tespit edilmiş, kanyon zorluk dereceleri American Canyoneering Assosiation (ACA) kriterlerine uygun olarak belirlenmiştir.

ACA derecelendirmeleri Horma Kanyonu için 3 C1 II R ★★, Çatak-1 Kanyonu için 2 C1 IV PG ★★, Çatak-2 Kanyonu için 2 C1 III PG ★★ ve Ersizlerdere Kanyonu için 2 C1 III R ★★ olarak tespit edilmiştir.

Teknik raporlar ile bu kanyonlarda geçiş yapmak isteyen kanyon sporcularının kanyonları daha iyi tanınması ve kanyon içinde yer alan iniş sayıları ve zorluklarının göz önünde bulundurulması amaçlanmaktadır. Diğer yandan, doğal güzellik açısından çekici unsurlar olan kanyonların ziyaretçiler nezdinde daha iyi tanınmasına katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Teknik değerlendirmede araç terk noktası koordinatları, yaklaşma mesafesi, kanyon giriş ağız koordinatı, kanyon uzunluğu, kanyon çıkış ağız koordinatı, uzaklaşma mesafesi, buluşma noktası koordinatı, kanyon geçiş süresi, taban genişliği, duvar açıları, duvar yükseklikleri, duvar yapısı, kot farkı, ip iniş sayısı, en yüksek iniş, iniş özellikleri, yan geçiş sayısı, yatay geçiş sayısı, doğal emniyet noktaları, yapay emniyet noktaları, asgari teknik malzeme gereklilikleri, asgari kişisel malzeme gereklilikleri, harici haberleşme imkânları ve nesnel risklere ilişkin bilgiler sunulmaktadır.

Türkiye'de ilk olma özelliği taşıyan raporlama çalışmasının TR82 Bölgesi'nin turizm unsurlarının tanınmasına ve unsurlarda gerçekleştirilen kanyon geçişi aktivite sayısının arttırılmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Kanyon turizmine ilişkin dünyadaki çeşitli örnekler incelendiğinde ve derecelendirme sistemindeki kanyon geçiş süresi ve risk bölümleri birlikte değerlendirildiğinde Horma Kanyonu, Çatak-1 Kanyonu, Çatak-2 Kanyonu ve Ersizlerdere Kanyonu'nun bir macera turizmi paketinde zorlu faaliyet olarak yer alması gerektiği ve hafif zorlu diğer faaliyetler ve kültür, gastronomi, tarih gibi diğer turizm türleriyle tamamlanması

gerektiği değerlendirilmektedir. Diğer yandan, özellikle derecelendirme sistemindeki risk bölümleri X veya XX olarak yer alacak kanyonlar olması durumunda, bu kanyonların sadece geçiş ile ilgilenen profesyonel sporculara yönelik olduğu ve genel turizm kitlesi için ise bir tanıtım aracı olabileceği değerlendirilmektedir.

İÇİNDEKİLER

1. KANYON VE KANYON SPORU	1
1.1. Kanyon Tanımı	1
1.2. Sportif Kanyon	1
1.3. Kanyon Sporuna.....	2
1.3.1. Kanyon Sporunda Kullanılan Teknik Terimler	3
1.3.2. Kanyon Sporcusu	4
1.4. Kanyonların Derecelendirilmesi	6
1.4.1. ACA Derecelendirme Sistemi	6
1.5. Kanyon Sporunda İlk Yardım	9
1.6. Kanyon Geçiş Tanımı	10
1.7. Dünyada Kanyon Sporuna.....	10
1.8. Boltlama Standardı	12
2. TÜRKİYE'DE KANYON SPORU	13
2.1. Türkiye'de Kanyon Sporuna Eğitimleri.....	13
2.2. Türkiye'deki Kanyonlar	15
3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	19
4. KANYON TESPİTLERİ.....	20
4.1. Ersizlerdere Kanyonu	20
4.2. Çatak-1 Kanyonu	30
4.3. Çatak-2 (Nalbantoğlu) Kanyonu	40
4.4. Horma Kanyonu	46
4.5. Uyarı ve Tavsiyeler	55
5. MACERA TURİZMİ VE YATIRIM TAVSİYELERİ.....	56
5.1. Doğa ve Ekoturizm	56
5.2. Doğa Temelli Macera Turizmi	56
5.3. Macera Turizminde Risk Yönetimi	57
5.4. Macera Turistleri ve Oluşturdukları Pazar.....	57
5.5. Macera Turizmi Pazarı Olarak Avrupa'nın Sunduğu Fırsatlar	58

5.6. Macera Turizmi Pazar Görünümü- 2026.....	58
5.7. Macera Turizmi Pazarında Beklentiler	59
5.8. Macera Turizmi Sektöründe UNWTO Projeleri	61
5.9. Türkiye’de Turizm Verileri.....	61
5.10. Dünyadan Çeşitli Kanyon Turizmi Tanıtım ve Reklam Örnekleri	65
5.11. Yatırım Tavsiyeleri	68
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	70
7. KAYNAKÇA.....	71

TABLÖLAR

Tablo 1: Kanyon Sporü için Bireysel Ekipmanlar	5
Tablo 2: Kanyon Sporü için Ortak Ekipmanlar	6
Tablo 3: Kaza-Müdahale Tablosu	9
Tablo 4: Türkiye'de Tespit Edilen Kanyonlar	15
Tablo 5: Ersizlerdere Kanyonu Ulaşım Mesafeleri	22
Tablo 6: Ersizlerdere Kanyonu Teknik Detayları	26
Tablo 7: Ersizlerdere Kanyonu Geçiş İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar	29
Tablo 8: Çatak-1 Kanyonu Ulaşım Mesafeleri	32
Tablo 9: Çatak-1 Kanyonu Teknik Detayları	35
Tablo 10: Çatak-1 Kanyonu Geçiş İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar	38
Tablo 11: Çatak-2 (Nalbantoğlu) Kanyonu Ulaşım Mesafeleri	41
Tablo 12: Çatak-2 (Nalbantoğlu) Kanyonu Teknik Detayları	42
Tablo 13: Çatak-2 Kanyonu Geçiş İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar	45
Tablo 14: Horma Kanyonu Ulaşım Mesafeleri	49
Tablo 15: Horma Kanyonu Teknik Detayları	51
Tablo 16: Horma Kanyonu Geçiş İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar	54
Tablo 17: Zorlu ve Hafif Zorlu Macera Turizmi Türleri	57
Tablo 18: Macera Turistleri Kategorileri	58
Tablo 19: Ülkelere Göre Gelen Turist Sayısı Dünya Sıralaması (Milyon Kişi)	62
Tablo 20: Ülkelere Göre Turizm Gelirleri Dünya Sıralaması (Milyar \$)	63

ŞEKİLLER

Şekil 1: ACA Derecelendirme Sistemi Gösterimi	7
Şekil 2: Ersizlerdere Kanyonu Yaklaşma-Geçiş ve Uzaklaşma Mesafeleri Gösterimi ..	22
Şekil 3: Ersizlerdere Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği	27
Şekil 4: Ersizlerdere Kanyonu Geçiş Noktaları	28
Şekil 5: Çatak-1 Kanyonu Yaklaşma-Geçiş ve Uzaklaşma Mesafeleri Gösterimi	32
Şekil 6: Çatak-1 Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği	36
Şekil 7: Çatak-1 Kanyonu Geçiş Noktaları	37

Şekil 8: Çatak-2 Kanyonu Yaklaşma-Geçiş ve Uzaklaşma Mesafeleri Gösterimi	40
Şekil 9: Çatak-2 Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği	43
Şekil 10: Çatak-2 Kanyonu Geçiş Noktaları	44
Şekil 11: Horma Kanyonu Yaklaşma-Geçiş ve Uzaklaşma Mesafeleri Gösterimi.....	48
Şekil 12: Horma Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği	52
Şekil 13: Horma Kanyonu Geçiş Noktaları.....	53
Şekil 16: 2020 Yılı Turizm Gelirinin Harcama Kalemlerine Göre Dağılımı	64

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Horma Kanyonu Geçişinden Bir Görünüm	3
Fotoğraf 2: Kanyon Geçiş Eğitimi (Acemi)	11
Fotoğraf 3: Kanyon Geçiş Eğitimi (Eğitimci).....	11
Fotoğraf 4: Valla Kanyonu Geçişinden Bir Görünüm	13
Fotoğraf 5: Kapalı Alan Eğitimi, İp İniş Eğitimi, Kuru ve Sulu Kanyon Geçışı	14
Fotoğraf 6: Ersizlerdere Kanyonu.....	20
Fotoğraf 7: Karadonu Köyü Kurtoğlu Mahallesi	21
Fotoğraf 8: Ersizlerdere Kanyonu Giriş Noktasına Ulaşım Tabelaları	23
Fotoğraf 9: Karadonu Köyü Kurtoğlu Mahallesi'nde Kamp Kurulabilecek Alan.....	24
Fotoğraf 10: Ecevit Hanı	24
Fotoğraf 11: Tarihi İki Çay Köprüsü	25
Fotoğraf 12: Hoca Şemseddin Camii	25
Fotoğraf 13: Çatak-1 Kanyonu Girişi (Mus Mahallesi)	31
Fotoğraf 14: Çatak-1 Kanyonu Çıkışı (Kayabaşı Köyü)	31
Fotoğraf 15: Çatak-1 Kanyonu Giriş Kampı.....	33
Fotoğraf 16: Çatak Kanyonu Seyir Terası	34
Fotoğraf 17: Çatak-1 Kanyonu Köprüsü	39
Fotoğraf 18: Horma Kanyonu Girişi.....	47
Fotoğraf 19: Horma Kanyonu'ndan Bir Görünüm	48
Fotoğraf 20: Ilica Şelalesi.....	49

KISALTMALAR

ACA	Amerikan Kanyon Derneği- AmericanCanyoneeringAssociation
FFME	Fransa Dağ ve Tırmanma Federasyonu – Fédération Française de la Montagne et de l'Escalade
FIC	Uluslararası Kanyon Federasyonu- FédérationInternationale de Canyonisme
ICA	Uluslararası Kanyon Birliği Akademisi- International Academy of Canyoning Association
ICOpro	Profesyoneller için Uluslararası Kanyon Örgütü- International Canyoning Organization for Professionals
GPS	Küresel Konumlama Sistemi- Global Positioning System
GSM	Mobil İletişim İçin Küresel Sistem- Global System for Mobile Communications
KDMP	Küre Dağları Milli Parkı
UNWTO	United Nations World Tourism Organization - Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü

1. KANYON VE KANYON SPORU

1.1. Kanyon Tanımı

Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneğine göre kanyon şu şekilde tanımlanmaktadır: "*Nehir, buzul, tektonik hareketler veya benzeri doğal etmenlerle oluşmuş dar ve dik yamaçlı vadiler kanyon olarak tanımlanmaktadır. Oluşma şekillerine göre, kırılma, aşınma ve çökme kanyonları olarak sınıflandırılırlar. Yerküre üzerinde çökme veya tektonik hareketlerin bazen tek başlarına temel faktörler olarak, bazen ise çok uzun sürelerde olmak üzere su ve hava akımlarının aşındırma etkilerinin temel veya yardımcı rolleri ile coğrafi yapı üzerinde veya su altında oluşturdukları 'yarık' görüntüsündeki 'genç vadi' formlarıdır. Yayla veya ova formunda bulunan akarsuların, zaman içinde alt katmanlara doğru yaptığı aşındırma hareketi ile oluşabilen kanyonlar olabildiği gibi, yüksek tepe veya dağ formundan yeryüzüne çıkan kaynak sularının deniz seviyesine ulaşmak için yaptıkları akım hareketi esnasındaki zamana yayılan aşındırma hareketi de uzun zaman içerisinde kanyon oluşumuna sebebiyet verebilmektedir. Bununla birlikte en çok gözlemlenen yapı, genelde tektonik hareketlerin bir kırılma esnasında, kırılma doğrultusundaki yeryüzü şeklinde oluşturduğu tam olarak bir ayırma görüntüsü ve bu yapıya ilave süreç içerisinde bölgesel su akışı, rüzgâr ve gece gündüz ısı farkı gibi etkenlerin söz konusu yarıktaki tahribat ile gelişen şekillendirilmedi. Bunun yanında kanyon oluşumunda bir başka etmen de yeraltı sularının aktığı bölgelerde yarattığı aşınımın kaya yapısına bağlı olarak üst katmanlarda yarattığı çöküntü ve yeryüzünde görülebilecek şekilde oluşturduğu 'göçük' formudur*"(Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği, 2018).

"Varoluş sebebi ister doğrudan su aşındırması ister sadece fay kırıkları olsun tüm kanyon yapıları genel görüntüsü itibari ile doğal bir kanal yapısındadırlar. Doğdukları an itibari ile bölgelerindeki gerek su gerek hava için en uygun akım kanalı özelliği göstermektedirler. Bu sebeple günümüzde içlerinde düzenli su akışı bulunmayan kanyon formları dahi yağışlara bağlı olarak su akışı sağlamaktadır. "(Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği, 2018).

1.2. Sportif Kanyon

Teknik bilgi ve ekipman kullanılarak geçiş yapılan kanyonlar sportif kanyon olarak adlandırılırlar. Örneğin, Antalya'nın Kaş ilçesinde bulunan Kaputaş Kanyonu gibi ekipman kullanılarak geçilmek zorunda olan kanyonlar sportif kanyon özelliği taşıırken, Aksaray'ın Güzelyurt ilçesinde bulunan İhlara Vadisi Kanyonu gibi içlerinde yürüyüş yapılarak gezilebilen kanyonlar sportif kanyon özellikleri taşımazlar.

Sportif özellik taşıyan kanyonlar en geniş anlamda sulu ve kuru kanyonlar olarak iki ana gruba ayrılırlar. Sulu kanyonlar, her mevsim içinde su akışı olan kanyonlardır. Mevsime göre su seviyesi değişiklik gösterir. Kanyon sporcuları neopren elbise, can yeleği gibi sulu kanyona özel ekipmanlar kullanarak geçiş yaparlar. Kanyon geçiş dönemindeki ortalama su seviyesi dikkate alınarak kanyon derecelendirmeleri yapılır. Kuru kanyonlar sadece yağış anında içinde su akışı olan kanyonlardır. Bu kanyonların derecelendirmeleri yapılırken su faktörü dikkate alınmaz.

Bunların haricinde içlerinde göletleri bulunan veya çok az bir su akıntısına sahip olan kanyonlar bulunmaktadır. Kanyon geçişi yapılacağı dönemdeki mevsim durumu dikkate alınarak gerekli ekipmanlar alınarak geçiş yapılır.

1.3. Kanyon Sporü

Hareketli suda yüzme, zorlu yürüyüş, ipli/ipsiz iniş, emniyet sistemleri ve bunlara ek olarak; kampçılık, dağcılık, mağaracılık, rafting gibi doğa sporlarında uygulanan teknikler de kullanılarak yapılan kanyon geçiş faaliyetidir. Kanyon geçiş faaliyetine ilişkin bir görünüm Fotoğraf 1'de yer almaktadır.

En yakın branş olan dağcılık sporu ile ortak bir takım teknik malzeme ve yöntemler kullanılsa da tek başına dağcılık sporu bilgi ve deneyiminin yeterli olmadığı bir aktivite olan kanyon sporu; özellikle hareketli su faktöründen dolayı, kendine has disiplin, donanım ve deneyim gerektiren bağımsız bir branş olarak değerlendirilir.

Kanyon sporu bir grup aktivitesidir. Acil durum, emniyet ve zorunlu ortak malzemelerin taşınması için en az 4 kişiden oluşan ekiple ve rehber eşliğinde yapılmalıdır. Kanyon geçişlerinde geri dönüş imkânı olmadığından kanyon geçişi çok iyi planlanmalıdır. Bu planlama geçiş öncesi, geçiş sırası, geçiş sonrası ve acil durum olmak üzere 4 aşamalı olmalıdır. Kanyon eğitimi almamış hiçbir sporcu kanyon geçişi yapmamalıdır. Kanyon eğitimlerinde alınan geçiş disiplinlerinden ödün verilmemelidir.

Kanyon sporu yaparak aşağıdaki beklenti ve ihtiyaçlara cevap verilebilmektedir:

(i) Zihinsel meydan okuma: Kayalardan ve sulardan oluşan tehlikeli ve karmaşık problemleri çözmek yaratıcılık gerekmektedir. Bu sorunların üstesinden gelmek zihinsel ve psikolojik olarak dayanıklılık gerektirir. Problemlerin çözümünün kişinin akıl ve zekâsına dayalı olması tam bir meydan okumadır.

(ii) Fiziksel meydan okuma: Kanyon geçişleri içerisinde zorlu yürüyüş, yüzme, ip inişi, tırmanma, kayalardan aşma gibi birçok yüksek fiziksel aktivite gerektirir. Bu yüksek fiziksel aktiviteyi zorlanmadan yerine getirebilmek için kanyon sporu haricinde vücudu devamlı aktif tutacak farklı sporlar da yapılması gerekir.

(iii) Huzur: Modern şehir yaşamının telaşına ve koşuşturmasına karşılık, birçok kanyonda modern dünya ile iletişimden tamamen kopuk olmak, sınırlı sayıda insanla bir arada olmak, kanyonların sahip olduğu eşsiz manzara ve sesleri doyasıya yaşamak kanyon sporcusunun huzurlu olmasını sağlamaktadır.

(iv) Adrenalin: Kanyon sporunun içerisinde olan yüksekten suya atlama, kayarak suya dalma, yüksekten veya şelalelerden ip inişleri insan vücudunda adrenalin salgılanmasına sebep olur. Bu da özellikle heyecan yaşamak isteyen kişilerin bu ihtiyacına cevap vermektedir.

Kanyon sporu, bunun yanında ciddi risk faktörleri de barındırmaktadır. Bu faktörler aşağıda sıralanmaktadır:

- Yanlış malzeme ve yanlış teknik kullanımı,
- Yükseklik korkusu, kapalı alan korkusu ve su korkusu,
- Dikkat dağınıklığı, güvensizlik ve kişilik zafiyeti,
- Değişkenlik gösteren bedensel ve ruhsal rahatsızlıklar,
- Ani su baskını, ani ısı düşmesi, taş veya kaya düşmesi, toprak kayması vb.,
- Böcek ısırması, yılan sokması, hayvan saldırısı,
- Hipotermi, suya kapılma (çavlıana, girdaba, sifona kapılma vb.).

Fotoğraf 1: Horma Kanyonu Geçişinden Bir Görünüm

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

1.3.1. Kanyon Sporunda Kullanılan Teknik Terimler

Kanyon sporunda kullanılan teknik terimler aşağıda sıralanmaktadır.

- **Yaklaşma Mesafesi:** Araçtan inilen nokta ile kanyon tabanına giriş yapılan nokta arasındaki yürüme mesafesidir.
- **Uzaklaşma Mesafesi:** Kanyon tabanından çıkış yapılan nokta ile araca binilen nokta arasındaki yürüme mesafesidir.
- **Kanyon Uzunluğu:** Kanyon tabanına giriş yapılan nokta ile kanyon tabanından çıkış yapılan nokta arasındaki kat edilen toplam uzunluktur.
- **Kanyon İrtifası:** Kanyon giriş noktası ile kanyon çıkış noktası arasındaki yükselti farkıdır.
- **Yapay Emniyet Noktası:** Bolt, takoz, sikke, kanca vb. teknik malzemeler kullanılarak oluşturulan emniyet noktasıdır.
- **Doğal Emniyet Noktası:** Herhangi bir teknik malzeme kullanılmadan, doğada bulunan ağaç, kaya vb. yerler kullanılarak oluşturulan emniyet noktalarıdır.
- **Şelale:** Yüksek su düşüşleridir.
- **Çavlan:** Küçük şelalelerdir.
- **Girdap:** Bir engelle karşılaşan suyun yön değiştirerek yaptığı çevrintidir.
- **Sifon:** İki farklı yükseklikteki havuzun, taban ya da tabana yakın bölgelerinde oluşan kapalı su geçiş noktalarıdır. Sifonlar üzerlerinde çoğunlukla girdap oluştururlar.
- **Cadı Kazanı:** Birden fazla su hareketinin olduğu, risk analizinin çok iyi yapılamadığı, belirsizliğin tavan yaptığı oluşumlardır.
- **Süzgeç:** Suyolunu, ağaç parçaları, kaya parçaları ve çeşitli malzemelerin daraltmasıyla oluşan, geçirgen yapılardır. Aynı zamanda boğaz özelliği de taşırlar.
- **Acil Çıkış Noktası:** Kanyon geçişi sırasında oluşacak olağanüstü durumlarda kanyondan çıkış yapılabilecek güvenli noktalardır.

1.3.2. Kanyon Sporcusu

Kanyonların giriş noktası ile çıkış noktası arasında kalan bölümü için risk analizi yapılmış, gerekli kişi ve kurumlar bilgilendirilerek ve belirlenen süre içinde, bu spora uygun teknik ve teknik malzemeleri kullanarak, doğaya saygı ve uyum çerçevesinde aktivite yapan, temel ilkyardıı bilgisine sahip kişilere kanyon sporcusu denir.

Muhakeme yeteneği olan, kendine güvenen ve kanyon sporu eğitimi almış her birey kanyon sporu yapabilir. Kanyon eğitimlerinde verilen bilgi ve beceriler sonrasında kanyon sporcusunun aşağıdaki özellikleri taşıması beklenir:

- Doğa bilincine sahip ve doğa ile uyum içerisinde yaşayabilmesi,
- Kanyonların fiziksel özellikleri hakkında bilgi sahibi olması,
- Aktiviteye uygun şekilde kişisel planlama yapabilir ve ek görev alabilmesi,
- Kanyon sporunun risklerini bilmesi ve ona göre hareket edebilmesi,
- Stres ve baskı altında uyum içerisinde hareket edebilmesi,
- Kanyon sporu ile alakalı malzeme bilgisine ve kullanımlarına hâkim olması,
- Temel iniş tekniklerini bilmesi ve uygulayabilmesi,
- Pursik ile iniş yapabiliyor olması,
- Gereкли durumlarda derin suya atlayabilmesi,
- İniş emniyeti alma görevini üstlenebilir ve sorumluluk alabilmesi,
- Emniyetli geçiş hatları hakkında bilgi sahibi olması ve sorunsuz geçebilmesi,
- Sekizli, perlon, camadan, balıkçı, bulin, yarım kazık, tam kazık veizbarço düğümlerini bilmesi,
- Kanyon sporuna özel beslenme ile alakalı genel bilgiye sahip olması,
- Kanyon içi iletişim tekniklerini bilmesi ve öncü-artçı arasındaki zincirin kırılmamasını sağlaması,
- Ekip içerisinde görev alabilir ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi.

1.3.3. Kanyon Sporu için Gerekli Ekipmanlar

Kanyon sporu yapılırken, kanyon içerisinde geriye dönüş imkânı olmadığından, tüm aktiviteyi tamamlayacak şekilde malzeme planlamasının titizlikle yapılması gereklidir. Malzeme planlamasının kolay ve eksiksiz yapılabilmesi için aşağıdaki gibi bir liste gerekmektedir. Malzeme planlaması hem ekip hem de bireysel olarak ekip liderinin koordinasyonunda, bütün ekip tarafından yapılmalıdır.

Tablo 1: Kanyon Sporu için Bireysel Ekipmanlar

Ekipman	Kuru Kanyon		Sulu Kanyon	
	Günübirlik	Kamplı	Günübirlik	Kamplı
Kask	✓	✓	✓	✓
Emniyet Kemer	✓	✓	✓	✓
İniş Ekipmanları (Sekizli/Atc veya Pirana, Kilitli Karabina, Ekspres, Pursik, Emniyet İpi)	✓	✓	✓	✓
Neopren Elbise	-	-	✓	✓
Neopren Çorap	-	-	✓	✓
İp Eldiveni	✓	✓	✓	✓
Bilekli Bot	✓	✓	✓	✓
Can Yeleği	-	-	✓	✓
Bıçak, Düdük	✓	✓	✓	✓
Kafa Feneri + Yedek Pil	✓	✓	✓IP68	✓ IP68
Kanyon Çantası	-	-	✓	✓
Sırt Çantası	✓	✓	-	✓
Uyku tulumu + Mat	-	✓	-	✓
1 Tam Takım Kuru Rahat Kıyafet	-	✓	-	✓
Kişisel Temizlik ve Sağlık Malzemeleri	✓	✓	✓	✓
Kişisel Mutfak Malzemeleri	-	✓	-	✓

Tablo 2: Kanyon Sporunu için Ortak Ekipmanlar

Ekipman	Kuru Kanyon		Sulu Kanyon	
	Günübirlik	Kampli	Günübirlik	Kampli
İlk yardım antası	✓	✓	✓	✓
Yeteri kadar ip	✓	✓	✓	✓
Teknik malzeme antası (İstasyon kurma ekipmanları, makaralar, cumar, vb.)	✓	✓	✓	✓
Yeteri kadar su	✓	✓	✓	✓
Yeteri kadar gıda	✓	✓	✓	✓
akmak, Ocak	✓	✓	✓	✓
Tencere, aydanlık vb.	-	✓	-	✓
GPS	✓	✓	✓	✓

1.4. Kanyonların Derecelendirilmesi

Dünyada kanyon sporu hızla gelişmekte olan bir spor dalıdır. Standartları kabul görmüş birkaç derecelendirme sistemi vardır. Şu anda dünyada yaygın olarak kullanılan 2 ana derecelendirme sistemi bulunmaktadır.

ACA: İlk sistem, Amerikan Kanyon Derneği (ACA - American Canyoneering Association)'nin sistemidir. Amerika, İngiltere, İran, Hong Kong ve birkaç ülkede daha kullanılmaktadır.

FFME: İkinci sistem, Fransa Dağ ve Tırmanma Federasyonu (FFME)'nin sistemidir. Fransa, İtalya, İsviçre, Avusturya, Almanya, İspanya, Portekiz, Yeni Zelanda, Slovenya, Yunanistan, Nepal, Japonya ve birkaç ülkede daha kullanılmaktadır.

Bazı ülkeler ise kendine has alternatif sistemler geliştirmişlerdir. Türkiye'de ise Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği, Uluslararası Kanyon Federasyonu (FIC - International Canyon Federation)'na üye olduğu için, bu federasyonun kullandığı ACA derecelendirme sistemi kullanılmaktadır. Bu alışmada ACA derecelendirme sistemi kullanılmıştır.

1.4.1. ACA Derecelendirme Sistemi

Kanyon geçişi için gerekli teknik bilgi, kanyonun su seviyesi, geçiş süresi, riskler ve kanyon geçişinden alınacak keyif göz önünde bulundurularak kanyon geçişleri derecelendirilir. Çoğunlukla mevsim farklılıklarında bu özelliklerde değişiklikler olduğundan aynı kanyon farklı mevsimlerde farklı derecelerde olur.

Şekil 1: ACA Derecelendirme Sistemi Gösterimi

Kaynak:(Amerikan Kanyon Derneği - American Canyoneering Association)

Teknik: 1-4 arasında derecelendirilmiştir.

1-İp ve üst seviye teknik beceri gerektirmez.

2-Temel kanyon bilgisi ve temel seviyede teknik malzeme kullanılarak geçiş yapılabilir.

3-İp ve teknik ekipmanlar yoğunlukla kullanılır, bazı noktalarda tırmanma da gerektirebilir.

4-İleri seviyede teknik bilgi, tecrübe ve teknik ekipman gerektirir. En az 1 tane 60 metreden yüksek iniş mevcuttur.

Su Seviyesi: A, B, C şeklinde derecelendirilmiştir. (Kanyongeçiş mevsiminde ve olağan şartlar içerisinde)

A-Normalde kuru veya en fazla bele kadar su mevcut.

B-Su akımı azdır. Gölet geçişleri olabilir.

C-Güçlü su akımları mevcuttur.

C1 – Su akımı hafif ile orta şiddetlidir.

C2 – Su akımı güçlüdür. Suya kapılma ve sifon gibi riskler mevcuttur.

C3 – Su akımı çok güçlüdür. Sadece uzman kanyoncular geçiş yapmalıdır.

C4 – Su akımı çok güçlüdür ve öngörülemez riskler barındırır. Uzman kanyoncular için de tehlikelidir.

Zaman: I, II, III, IV, V, VI şeklinde derecelendirilmiştir. Normal bir geçiş hızı dikkate alınarak 4-6 kişilik bir ekip için geçerlidir.

I- Dört saatten daha az bir zamanda geçilebilir.

II- Yarım gün içerisinde geçiş yapılabilir.

III- Bir gün içerisinde geçiş yapılabilir.

IV- Bir tam günde geçiş yapılmayabilir. Zorunlu kamp için hazırlıklı olunmalıdır.

V- Bir gece kamplı geçiş ile geçilebilir.

VI- İki veya daha fazla gün kamp gerektirir.

Risk: S, R, X, XX Şeklinde derecelendirilmiştir.

P- Uygun yeteneklere sahip kişiler için basittir.

PG- Uygun yeteneklere sahip kişiler için bile zorlayıcı olabilir.

R- Geçişi zorlandırđan faktörler mevcuttur. Teknik beceri ve muhakeme yeteneği gerektirir. Yeni başlayanlar için uygun değildir.

X- Geçişi zorlaŐtıran faktörler mevcuttur. Teknik veya muhakeme hataları ciddi yaralanma ve ölümle sonuçlanabilir. Sadece çok tecrübeli kanyoncular geçebilir.

XX- çok tecrübeli kanyon sporcuları için bile hayati tehlike içerir.

Kalite: 0, ★, ★★, ★★★ Şeklinde derecelendirilmiştir.

0–Birçok yönden zayıf. Tekrar gidilmeye değmez.

★- Teknik yönden sıradan. Görsel ve eğlence yönünden zayıf.

★★- Teknik yönden ideal. Görsel ve eğlence yönünden iyi.

★★★- Birçok yönden harika bir kanyon.

1.5. Kanyon Sporunda İlk Yardım

İlk yardım, yaşamı tehlikeye düşüren herhangi bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hastaya/yaralıya, tıbbi araç gereç aranmaksızın olay yerindeki malzemelerden faydalanılarak yapılan ilaçsız uygulamalardır.

İlk yardım veya sağlık ekiplerinin kanyon içerisine kısa sürede ulaşmaları mümkün olmadığından ve müdahalelerin kanyon sporcuları tarafından yapılması zorunluluk arz edebileceğinden her kanyon sporcusu mümkünse sertifikalı olmak üzere temel ilk yardım bilgisine sahip olmalıdır. Kaza durumunda kazazedeye müdahale sınırları yönetmeliklerle belirlendiğinden müdahaleler bu kapsamda yapılmalıdır.

Tablo 3: Kaza-Müdahale Tablosu

Müdahale	Sertifikasız Sporcu	İlk Yardım Sertifikalı Sporcu	Acil Tıp Teknisyeni	Doktor
Güvenli En Yakın Noktaya Nakil	Zordurumda yapabilir.	✓	✓	✓
ABC kontrolü (Havayolu, bilinç, nabız)	✓	✓	✓	✓
Temel Yaşam Desteği (Kalp masajı, suni solunum)	Zordurumda yapabilir.	✓	✓	✓
Haberleşme (İleriseviye tıbbi destek için)	✓	✓	✓	✓
Dikişsiz Basit Kanama Kontrolü	✓	✓	✓	✓
Dikişli Kanama Kontrolü	✗	✗	✗	✓
Ulaşım Aracına Kadar Nakil (Uygun taşıma teknikleri kullanarak)	✓	✓	✓	✓
Koma ve Şok Pozisyonuna Alma ve Boyunluk Takma	✓	✓	✓	✓
Kırık, Çıkık vb. Durumlarda Stabilizasyon	Zordurumda yapabilir.	✓	✓	✓
Kırığı Yerine Getirme	✗	✗	✗	✓
Entübasyon İşlemi	✗	✗	✓	✓
İğne, İlaç ve Serum Kullanma	✗	✗	✓	✓
Pansuman	✗	✓	✓	✓
Temel ve İleri Hava Yolu Uygulamaları	✗	✗	✓	✓

Kanyon geçişi, bireysel olarak da yapılabilmesine rağmen barındırdığı doğal zorluklar ve tehlikeler sebebi ile ekip olarak yapılması gereken bir faaliyettir. Genellikle yerleşim yerlerinden oldukça uzak, zor ve engebeli ortamlarda yapıldığından yol ve yön bulma becerilerine ek olarak zor koşullarda hayatta kalabilme becerileri ile üst düzey psikolojik yeterlilik ve hazırlık gerektirir.

1.6. Kanyon Geçiş Tanımı

Kanyon geçişleri temel olarak ikiye ayrılmaktadır. Kolay, teknik olmayan kanyonlarda sadece yürünebilmekte, basit tırmanma hareketleri yapılabilmekte veya suyla dolu doğal havuzlarda yüzülebilmektedir. Ara sıra bir sıçrama veya kayma olabilir, ancak ilerleme düzdür ve teknik bilgiye ihtiyaç duyulmadan gerçekleştirilir.

Teknik kanyon geçişi ise yalnızca özel eğitimle kazanılan özel beceri ve bilgileri gerektirir. Bu tür kanyon geçişi genellikle özel ekipman gerektirir (örneğin, ipli/ipsiz iniş teknikleri). Beyaz su hareketleri ile yüzmenin zorluğu da artabilir; aşağı inmenin daha zorlu bölümleri olabilir. Büyük atlamalar veya yan geçişler zorunlu olabilir.

Kanyon geçişlerinin dünya çapında popülaritesinin artmasıyla, kanyon geçişine özgü engellerin üstesinden gelmek için birçok teknik geliştirilmiştir. Serbest bırakılabilir sistemlerin, statik ipler ve kanyon inişleri gibi özel ekipmanların kullanımı, spor pratiğini daha güvenli ve daha eğlenceli hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bunlar, kanyon sporunu tırmanıştan ve mağaracılıktan ayıran özelliklerden bazılarıdır. Özetle, ister teknik ister teknik olmayan kanyon olsun, kanyon geçişi, su yolundan aşağı inmek ve yol boyunca zorlukların üstesinden gelmekle ilgilidir.

1.7. Dünyada Kanyon Sporunu

Kanyon sporuyla ilgili verileri toplayıp, standartları belirlemek ve uluslararası bir iş birliği sağlamak amacıyla 2003 yılında Fransa'da FIC kurulmuştur. Bu federasyonun misyonu,

- Kanyon geçişi ile ilgili bilgi alışverişinde bulunmak için dünyanın her yerinden kanyoncuların ađ kurmasını kolaylaştırmak,
- Uluslararası kanyon geçişi geliştirmek,
- Kanyon derneklerinin faaliyetlerini siyasi, yasal, idari ve ekonomik kurumlarıyla desteklemek,
- Doğaya derin bir saygı geliştirilmesini sağlamak,
- Uygulama ortamında, bilimsel yöntemlerle bilgi geliştirmek,
- Kanyon teknikleri, eğitimleri ve kurtarma konusunda ortak bir düşünce oluşturmaktır.

FIC, aşağıdaki ülkelerden üye kanyon derneklerinden oluşur: Cezayir, Avusturya, Avustralya, Belçika, Brezilya, Kolombiya, Ekvador, España, Fransa, Almanya, Yunanistan, İnan, İtalya, Meksika, Portekiz, Türkiye, Zambiya ve ABD.¹

Dünya'da kanyon sporuna artan ilgi karşısında, kanyon geçişi yaptıran turizm firmalarının ihtiyacını karşılamak amacıyla sertifika veren profesyonel eğitim kuruluşları bulunmaktadır. Örneğin, ACA ve Uluslararası Kanyon Birliği Akademisi (ICA - International Academy of Canyoning Association) gibi kuruluşların temel kanyon geçişi, asistan lider, acemi, kılavuz, eğitimci gibi kategorilere ayrılmış kursları bulunmaktadır. Ayrıca çevrimiçi verilen kurslar olduğu gibi, temel, orta ve ileri seviyeler için kitaplar da mevcuttur.

---

¹ (FIC (Uluslararası Kanyon Derneği - Fédération Internationale de Canyonisme))

Fotoğraf 2: Kanyon Geçiş Eğitimi (Acemi)

Kaynak: International Academy of Canyoning Association

Fotoğraf 3: Kanyon Geçiş Eğitimi (Eğitimci)

Kaynak: International Academy of Canyoning Association

Doğası gereği riskler de barındıran kanyon sporu için kanyon sporcularını korumak üzere Dünya'da sigortacılık alanında çeşitli uygulamalar olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, Türkiye'de kanyon sporcuları yaptıkları spor kaynaklı yardım ve destek ihtiyaçları konusunda sigorta şirketlerinden teminat alamamaktadırlar. Bu sporu yapan, eğitim veren derneklerin sorumluluk risklerini sigorta ettirme olanakları ülkemizde bulunmamaktadır.

1.8. Boltlama Standardı

Bolt; dağcılık, kaya tırmanışı, mağaracılık, kanyoning gibi doğa sporlarında ve doğada gerçekleştirilecek arama kurtarma faaliyetlerinde kullanılan bir can güvenliği malzemesidir.

Bir federasyona, derneğe veya açık hava etkinliklerinden sorumlu başka herhangi bir yapıya bağlı kuruluşlar için ICopro (Profesyoneller için Uluslararası Kanyon Örgütü - International Canyoning Organization for Professionals) tarafından sağlanan PRODEV (Project Development) hizmeti kanyonların boltlanmasına ilişkin düzenlemelere uygunluk kontrolünü sağlayabilmektedir (ICopro). ICoproCıvatalama (ICoproBolting) standardı dağcılık ve tırmanma ekipmanı cihazı, kayalar için ankrajlar (istasyonlar), güvenlik ve test gereksinimleri için Avrupa standardı NF EN 959 ve NF EN 12275'e atıfta bulunur (ICopro Bolting).

2. TÜRKİYE'DE KANYON SPORU

Türkiye'de kanyon sporu macera tutkunu arkadaş grupları halinde yapılmaya başlanmıştır. Karşılaşılan tehlike ve zorluklar neticesinde bu sporun bilinen teknikler ve yöntemlerin dışında yeni ve bu spora has yöntem ve teknikler geliştirmeye ihtiyacı olduğu fark edilerek 2008 yılında "Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği" kurulmuş ve böylece kanyon sporu konusunda ilk sivil toplum kuruluşunun ortaya çıkması gerçekleşmiştir.

Fotoğraf 4: Valla Kanyonu Geçişinden Bir Görünüm

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de kanyon sporu kapsamında yeni teknikler geliştirilmekte ve kurallar oluşturulmaktadır. Gönüllülük esası ile tanıtım ve eğitim faaliyetleri yapılmakta, kanyon rehberleri ve eğitimcileri yetiştirilmektedir.

2.1. Türkiye'de Kanyon Sporuna Eğitimleri

Kanyon sporu eğitimi teorik ve saha eğitimleri olarak düzenlenmekte ve geçiş deneyimleri ile perçinlenmektedir. Eğitimler, temel kanyon eğitim programı, öncü kanyon eğitim programı, lider kanyon eğitim programı, arama kurtarma eğitim programı, ilk yardım eğitim programı, sürekli gelişim programı olmak üzere çeşitli kategorilerde verilmektedir.

Kanyon sporunda arama kurtarma faaliyetlerinin, kanyonu çok iyi tanıyan, girişini, acil çıkış noktalarını, bekleme noktalarını bilen ekipler ile daha sağlıklı ve güvenli yapılabilir olması nedeniyle kanyon konusunda tecrübeli arama kurtarma ekipleri kanyon sporcuları arasından

yetiştirilmektedir. Kanyon sporcuları geçiş serisinde oluşabilecek yaralanmalar, hipotermi vakaları, burkulma gibi nedenlerle sporcunun ekip üyelerince taşınmasını gerektirecek durumlarda gerekli bilgi ve beceriye sahip olmalıdırlar. Bu ekipler arama kurtarmanın farklı branşlarında da kendilerini geliştirerek toplumsal destek birimi görevlerinde rol almaktadırlar.

Temel Kanyon Eğitim Programı, kanyon sporu disiplini ve planlama, kanyon içi haberleşme, kanyon sporuna uygun beslenme, çanta hazırlama, ilk yardım, stres yönetimi eğitimi, kuru kanyon geçiş disiplini ve riskleri, sulu kanyon geçiş disiplini ve riskleri, düğümler ve ip kullanım teknikleri, malzeme ve malzeme kullanım eğitimi gibi teorik eğitimlerin akabinde hareketli su eğitimi, kapalı alan eğitimi, ip inişi eğitimi, kuru kanyon geçişi, sulu kanyon geçişi ile tamamlanır.

Fotoğraf 5: Kapalı Alan Eğitimi, İp İniş Eğitimi, Kuru ve Sulu Kanyon Geçişi

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Kanyon sporu eğitimlerinin başarılı olması eğitimi alanların becerisi, eğitimin kalitesi ve sürekliliğine göre değişmekle birlikte, bir ekip ile kanyon geebilececek sporcu olma süreci ortalama 1,5 yıl ile 3 yıl arasında değişmektedir. Kanyon rehber ve eğitmenlerinin eğitim süreci ise 5 yıla çıkabilmektedir. Kendisi yanında diğer sporcuların da hayatları hakkında sorumluluk taşıyacak ve önemli kararlar alacak duruma gelmesi st düzeyde bir yeterlilik, bilgi birikimi ve teknik deneyim gerektirir.

Ülkemizde bu sporu yaparken kullanılan malzemelerin üretilmiyor olması yapılan sporun maliyetini de ciddi oranda arttırmaktadır. Kanyon ve benzeri macera sporlarına ve ekipmanlarının üretimine yönelik yatırımların önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

2.2. Türkiye'deki Kanyonlar

Türkiye'de bugüne kadar keşfedilmiş çeşitli niteliklerde 121 kanyon bulunmaktadır. Sulu ve kuru çeşitleri bulunan bu kanyonların 30'u sportif geçiş imkânı tanımaktadır.

Tablo 4: Türkiye'de Tespit Edilen Kanyonlar

	KanyonAdı	İl/İlçe	Bölge	Geçiş Durumu
1	Adaca	Tepebaşı/Eskişehir	İç Anadolu	Sportif Geçiş
2	Ağsu	Göksun/Kahramanmaraş	İç Anadolu	-
3	Ahmetler	Manavgat/Antalya	Akdeniz	Sportif Geçiş
4	Akçapınar	Muğla	Ege	-
5	Akçasu	Safranbolu/Karabük	Batı Karadeniz	-
6	Akdağ	Sandıklı/Afyon	Ege	-
7	Aksu Yaka	Aksu/Isparta	Akdeniz	-
8	Ansızca	Kemalpaşa/İzmir	Ege	-
9	Avurga	Ermenek/Karaman	İç Anadolu	Sportif Geçiş
10	Aydos	Şenpazar/Kastamonu	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş
11	Baldıran	Osmancık/Çorum	İç Anadolu	Sportif Geçiş
12	Ballıkayalar	Gebze/Kocaeli	Marmara	-
13	Beşkayalar	Yuvacık/Kocaeli	Marmara	-
14	Beşören	Küre/Kastamonu	Batı Karadeniz	-
15	Binmağaralı	Durağan/Sinop	Batı Karadeniz	-
16	Boğazdere	Acıpayam/Denizli	Ege	-
17	Boğazpınar	Tarsus/Mersin	Akdeniz	-
18	Bulak	Safranbolu/Karabük	Batı Karadeniz	-
19	Cehennem Deresi	Ardanuç/Artvin	Doğu Karadeniz	-
20	Cennet	Yenişehir/Bursa	Marmara	-
21	Cihanbeğendi	Gaziemir/İzmir	Ege	-
22	Cımbar	Demirkazık/Niğde	İç Anadolu	-
23	Çakıt	Pozantı/Adana	Akdeniz	-
24	Çal Kısık	Çal/Denizli	Ege	-
25	Çatak	Azdavay/Kastamonu	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş
26	Çivril	Kırıscık/Bolu	Batı Karadeniz	-

	KanyonAdı	İl/İlçe	Bölge	Geçiş Durumu
27	Değirmendere	Merkez/Muğla	Ege	-
28	Değirmenözü	Manavgat/Antalya	Akdeniz	-
29	Demirkapı	Torul/Gümüşhane	Doğu Karadeniz	-
30	Deredop	Alpu/Eskişehir	İç Anadolu	Sportif Geçiş
31	Derinöz (Ümmetderesi)	Suluova/Amasya	Doğu Karadeniz	-
32	Dirgen	Kaş/Antalya	Akdeniz	-
33	Diyadin	Diyadin/Ağrı	Doğu Anadolu	-
34	Düzce (Kirpe)	Safranbolu/Karabük	Batı Karadeniz	-
35	Ersizlerdere	Küre/Kastamonu	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş
36	EşenÇayı	Akdağlar/Antalya	Akdeniz	-
37	Fevziye	İnegöl/Bursa	Marmara	-
38	Geyik	Ula/Muğla	Ege	-
39	Gezendere	Gülnar/Mersin	Akdeniz	-
40	Gökbük	Finike/Antalya	Akdeniz	-
41	Gökçay	Muğla	Ege	-
42	Gökdere	İzmir	Ege	-
43	Göksu	Silifke/Mersin	Akdeniz	-
44	Göynük	Kemer/Antalya	Akdeniz	-
45	Gürlek	İzmir	Ege	-
46	Gürleyik	Mihalıççık/Eskişehir	İç Anadolu	-
47	Güver	Döşemealtı/Antalya	Akdeniz	-
48	Haciobası	Manavgat/Antalya	Akdeniz	-
49	Hacıveli	Abana/Kastamonu	Batı Karadeniz	-
50	Hamidiye-Kamışlı	Pozantı/Adana	Akdeniz	-
51	Hasan Kayası	Köyceğiz/Muğla	Ege	Sportif Geçiş
52	Hisarcık (Derebahçe)	Kayseri	İç Anadolu	-
53	Horma	Pınarbaşı/Kastamonu	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş
54	Ihlara Vadisi Kanyonu	Aksaray/Güzelyurt	İç Anadolu	-
55	İnceğiz (Arapapıştı)	Kale/Denizli	Ege	-
56	İncebel	Osmaniye/Adana	Akdeniz	-
57	İncekaya	Safranbolu/Karabük	Batı Karadeniz	-
58	İncesu	Ortaköy/Çorum	İç Anadolu	-
59	Kalinse	Osmancık/Çorum	İç Anadolu	Sportif Geçiş

	KanyonAdı	İl/İlçe	Bölge	Geçiş Durumu
60	Kanara	Saray/Tekirdağ	Marmara	-
61	Kapız	Uşak	Ege	-
62	Kaputaş	Kaş/Antalya	Akdeniz	Sportif Geçiş
63	Kapuz	Pozanti/Adana	Akdeniz	-
64	Karabağlar	Karacasu/Aydın	Ege	-
65	Karacehennem Boğazı	Küre/Kastamonu	Batı Karadeniz	-
66	Karaçam	Köyceğiz/Muğla	Ege	-
67	Karanlık	Kemaliye/Erzincan	Doğu Anadolu	-
68	Karanlıkiçi (Ören)	Fethiye/Muğla	Ege	-
69	Kasımlar	Sütçüler/Isparta	Akdeniz	Sportif Geçiş
70	Kayakapı (Kapıkaya)	Karaisalı/Adana	Akdeniz	-
71	Kayalıdere (Güneşli)	Ereğli/Zonguldak	Batı Karadeniz	-
72	Kazankaya	Aydıncık/Yozgat	İç Anadolu	-
73	Kestel	Mut/Mersin	Akdeniz	Sportif Geçiş
74	Kıbrıs	Kaş/Antalya	Akdeniz	Sportif Geçiş
75	Kınıkçı	Seben/Bolu	Batı Karadeniz	-
76	Kırkurgan	Ula/Muğla	Ege	Sportif Geçiş
77	Kısık	Çal/Denizli	Ege	-
78	Kız Kayası	Merzifon/Amasya	Orta Karadeniz	-
79	Konarı	Safranbolu/Karabük	Batı Karadeniz	-
80	Köklüce	Araban/Gaziantep	Güneydoğu Anadolu	-
81	Köprüçay	Manavgat/Antalya	Akdeniz	-
82	Köprülü	Manavgat/Antalya	Akdeniz	Sportif Geçiş
83	Kral Deresi	Bilecik	Marmara	-
84	Küpkaya	Ulubey/Ordu	Doğu Karadeniz	-
85	Lamas (Kayacı)	Erdemli/Mersin	Akdeniz	-
86	Mağaralı	Durağan/Sinop	Batı Karadeniz	-
87	Malyas	Cide/Kastamonu	Batı Karadeniz	-
88	Narman	Erzurum	Doğu Anadolu	-
89	Olukbaşı	Acipayam/Denizli	Ege	-
90	Ortaca	Tepebaşı/Eskişehir	İç Anadolu	Sportif Geçiş
91	Sadağı	Orhaneli/Bursa	Marmara	-
92	Sakaralan (Yacı)	Safranbolu/Karabük	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş

	KanyonAdı	İl/İlçe	Bölge	Geçiş Durumu
93	Saklıkent	Fethiye/Muğla	Ege	Sportif Geçiş
94	Sansarak	İznik/Bursa	Marmara	-
95	Sapadere	Alanya/Antalya	Akdeniz	-
96	Sarıcakaya	Sarıcakaya/Eskişehir	İç Anadolu	-
97	Sariseki	İskenderun/Hatay	Akdeniz	-
98	Sason	Mut/Mersin	Akdeniz	-
99	Serindere	Başiskele/Kocaeli	Marmara	-
100	Sulubağlar	Tepebaşı/Eskişehir	İç Anadolu	Sportif Geçiş
101	Şahin Kayası	Vezirköprü/Samsun	Karadeniz	-
102	Şahindere	Edremit/Balikesir	Marmara	Sportif Geçiş
103	Şahnalı (Cobul)	Merkez/Amasya	Orta Karadeniz	-
104	Şeker	Yenice/Karabük	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş
105	Şuğul	Gürün/Sivas	İç Anadolu	-
106	Tazı	Manavgat/Antalya	Akdeniz	Sportif Geçiş
107	Tekesarayı	Günalan/Burdur	Akdeniz	-
108	Tohma	Darende/Malatya	Doğu Anadolu	-
109	Tokalı	Sandıklı/Afyon	Ege	-
110	Tokatlı (Karabük)	Safranbolu/Karabük	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş
111	Turnalı	Kangal/Sivas	İç Anadolu	-
112	Tuzla	Taraklı/Sakarya	Marmara	Sportif Geçiş
113	Türkeli Çatak	Türkeli/Sinop	Batı Karadeniz	-
114	Ulubey	Ulubey/Uşak	Ege	Sportif Geçiş
115	Ulukaya	Ulus/Bartın	Batı Karadeniz	-
116	Valla	Pınarbaşı/Kastamonu	Batı Karadeniz	Sportif Geçiş
117	Yarıkkaya	Yunusemre/Manisa	Ege	Sportif Geçiş
118	Yazılı	Sütçüler/Isparta	Akdeniz	-
119	Harmankaya	Yenipazar/Bilecik	Marmara	Sportif Geçiş
120	Yeşil	Manavgat/Antalya	Akdeniz	-
121	Zeytinköy	Pamukkale/Denizli	Ege	-

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Horma Kanyonu, Çatak-1, Çatak-2 (Nalbantoğlu) ve Ersizlerdere Kanyonlarının teknik geçişleri Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği'ne üye kanyon sporcuları tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, oluşturulan başka bir ekiple kanyonlara giriş ve çıkış noktaları, GPS kayıtları, GSM Operatörlerinin telefon sinyalleri, altyapı ve yol durumları incelenmiş, tabelalandırma yönünden eksiklerin tespit edilmesi yönünde çalışmalar ve yakınında bulunan unsurlara tespit ziyaretleri gerçekleştirilmiş ve bu unsurların kanyon sporunu destekleyici nitelikte olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Bu geçişler sırasında kanyonların teknik raporlarının hazırlanması yönünde GPS kayıtları alınmış, kanyon içerisinde Mobil İletişim İçin Küresel Sistem (GSM - Global System for Mobile Communications) operatörlerinin (her üç operatörün) telefon sinyallerinin çektiği noktaların tespit edilmesi yönünde çalışmalar yapılmıştır. Kanyon geçişi sırasında kanyon sporcuları için kamp yapmaya uygun alanlar tespit edilmiş, yapay ve doğal istasyonların yerleri ve sayısı hakkında çalışmalar yapılmış, kanyonların teknik raporlarının hazırlanması için veri tabanı oluşturulmuştur.

Horma Kanyonu için Pınarbaşı İlçesi, Çatak-1 ve Çatak-2 kanyonları için Azdavay İlçesi, Ersizlerdere Kanyonu için Küre İlçesi'nde ziyaretlerde bulunulmuştur. Pınarbaşı İlçesi'de Ilgarini Mağarası, Mantar Mağarası, Ejder Çukuru gezilmiş, Horma Kanyonu yürüyüş yolu, İlica Şelalesi, Valla Kanyonu Kerte Seyir Terası, Valla Kanyonu Muratbaşı Köyü Seyir Terası (Eski Teras) ziyaret edilmiş ve bu unsurların bütünlük bir bakış açısıyla kanyon temelli macera turizmini tamamlayıcı nitelikte olduğu değerlendirilmiştir.

Küre İlçesi'nde Karadonu Köyü ziyaret edilmiş yerel halk ve köy muhtarı ile görüşülmüştür. Doğanlar Kalesi'nin bulunduğu bölge tespit edilmiştir. Kanyon çıkış noktası olan Ersizlerdere Köyü'nde incelemelerde bulunulmuş kanyon çıkışından sonra kanyon sporcularının çıkış yapacağı noktanın GPS kayıtları alınmıştır. Tarihi İkiçay Köprüsü ve İstiklal Yolu rotasında incelemelerde bulunulmuştur. Daha sonra Küre Şehir Merkezi'nde incelemelerde bulunulmuş tarihi Akşemseddin Cami ziyaret edilmiş ve bu unsurların bütünlük bir bakış açısıyla kanyon temelli macera turizmini tamamlayıcı nitelikte olduğu değerlendirilmiştir.

Azdavay İlçesinde Anıt Ağaç'ın bulunduğu Hocaköy'e ziyarette bulunulmuş daha sonra Sarayköy'de bulunan Saray Şelalesi ziyaret edilmiştir. Azdavay Suğla Yaylası, Aşıklar Köprüsü, Karakuşlu Köyü'nde bulunan Medil Mağarası, mağara dönüşü sırasında farklı bir rotada yaklaşık 20 metre derinliğindeki doğal bir çukur tespit edilmiştir. Çatak Kanyonu Cam Terası ziyaret edilmiş ziyaret edilmiş ve bu unsurun bütünlük bir bakış açısıyla kanyon temelli macera turizmini tamamlayıcı nitelikte olduğu değerlendirilmiştir.

4. KANYON TESPİTLERİ

4.1. Ersizlerdere Kanyonu

Ersizlerdere Kanyonu, Kastamonu'nun Küre ilçesi sınırında yer almakta olup Kastamonu il merkezine 65, İnebolu ilçe merkezine 20 kilometre mesafededir. Kanyona Kastamonu – İnebolu karayolundan ulaşılabilir. Kanyon ve çevresindeki 217 hektarlık alan 10.09.2020 tarihinde Ersizlerdere Kanyonu Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Tabiat parkı sınırlarında göknar, kayın, meşe, çam, gürgen, söğüt, kavak ormanları bulunmaktadır. Bunların yanında ormanlarda döngel, fındık, kızılçık, yabani üvez, sütleğen gibi ağaçlar ile orman gülü, böğürtlen, sarmaşık, eğreltiotu gibi odunsu ve otsu bitkiler ormanları kaplamaktadır. Ayrıca tarımla uğraşılan yerlerde elma, armut, kiraz, vişne ve ceviz gibi meyveler de yetişmektedir. Otsu türlerden ise; çiğdem, orkide gibi türler bulunmaktadır. Yeni ilan edildiği ve planlama çalışmaları devam etmekte olduğundan, sahada mevcut durumda herhangi bir tesis bulunmamakta olup, kanyonun izlenmesine yönelik seyir terasları, yürüyüş yolları, konaklama alanları, yağmur barınakları, yaban hayatı gözetleme kulesi vb. tesisler planlanmaktadır. (Tarım ve Orman Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü).

Fotoğraf 6: Ersizlerdere Kanyonu

Kaynak: KUZKA

Ersizlerdere Kanyonu Sportif Geçiş İçin Giriş Noktası Altyapı Durumu

Kanyon giriş ağzına en yakın yerleşim birimi Karadonu Köyü Kurtoğlu Mahallesi'dir. Bu yerleşim biriminde herhangi bir yiyecek, içecek satın alma imkânı ve herhangi bir ticari veya kamu tesisi bulunmamaktadır. En yakın yiyecek içecek alışverişi, sağlık hizmeti, konaklama vb. ihtiyaçların

karşılacağı yer 13 kilometre uzaklıktaki Küre ilçe merkezidir. Kanyon girişinde giyinme kabini, zorunlu ihtiyaç tesisi bulunmamaktadır.

Fotoğraf 7: Karadonu Köyü Kurtoğlu Mahallesi

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Ersizlerdere Kanyonu Sportif Geçiş İçin Çıkış Noktası Altyapı Durumu

Kanyon çıkışı Ersizlerdere Köy merkezine yakındır. Köy içinde bakkal bulunmamakta, sadece küçük bir lokanta bulunmaktadır. Lokantadan hizmet alınabilmesi için önceden bilgilendirme yapılması gerekmektedir. En yakın yiyecek içecek alışverişi, sağlık hizmeti, konaklama vb. ihtiyaçların karşılanacağı yer 7 kilometre uzaklıktaki Küre ilçe merkezidir. Kanyon çıkışında giyinme kabini, duş ve zorunlu ihtiyaç tesisi bulunmamaktadır.

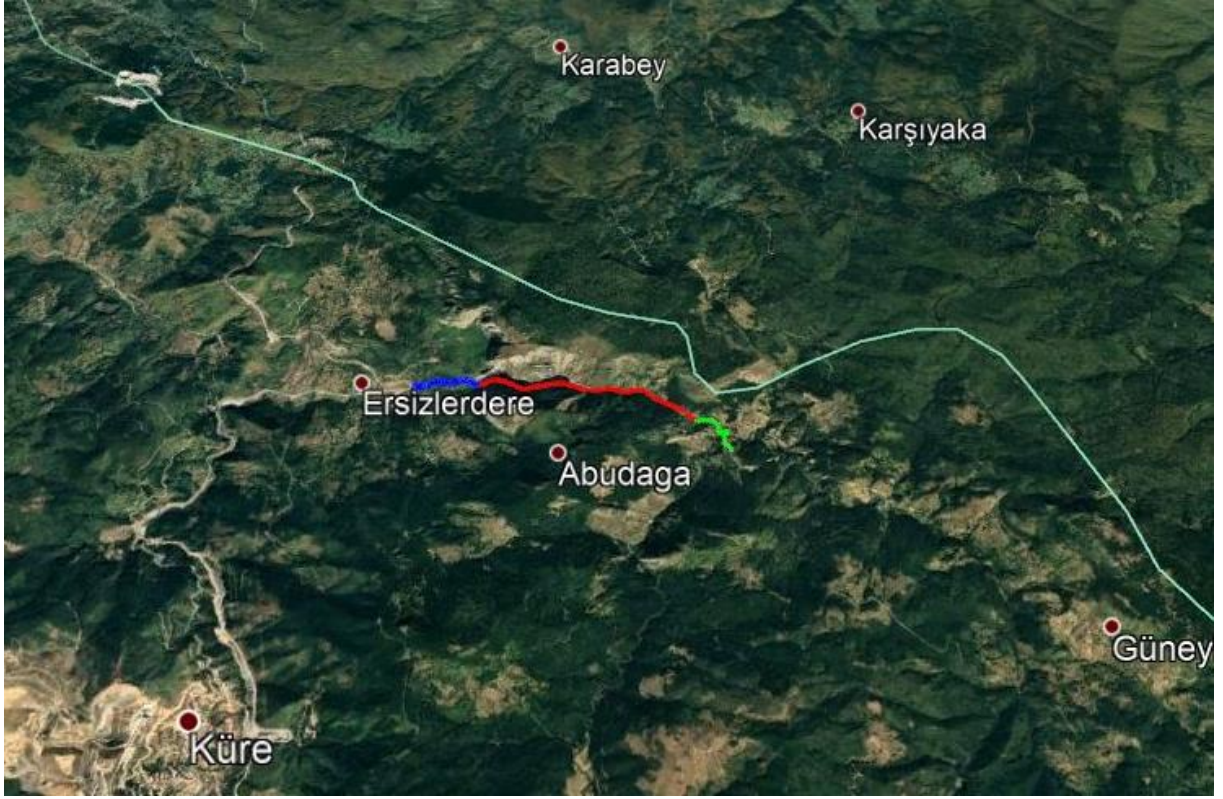
Kanyon Başlangıç Noktasına Ulaşım

Ersizlerdere Kanyonu, Kastamonu ili, Küre İlçesi, Karadonu Köyü, Kurtoğlu Mahallesi sınırları içerisinde Karacehennem Boğazı Çayı üzerinde bulunmaktadır.

Kanyona İstanbul yönünden hususi araç ile ulaşabilmek için Bolu, Gerede, Çerkeş, Ilgaz, Kastamonu güzergâhı takip edilir.

Ankara yönünden hususi araç ile ulaşabilmek için Çankırı, Kastamonu güzergâhı takip edilir.

Kastamonu Merkez ilçesine ulaştıktan sonra İnebolu yolunun 58. Kilometresinde Karadonu Köyü yolu ayrımına ulaşılır. Bu noktadan sonra Kurtoğlu Mahallesi'ne kadar ulaşım tabelaları takip edilir.

Œekil 2: Ersizlerdere Kanyonu YaklaŒma-GeçiŒ ve UzaklaŒma Mesafeleri Gösterimi**Tablo 5: Ersizlerdere Kanyonu UlaŒım Mesafeleri**

Rota	Mesafe
İstanbul- Karadonu Köyü	585 km
Ankara- Karadonu Köyü	315 km
Kastamonu- Küre	60 km
İnebolu- Küre	30 km
Küre Œehir Merkezi- Karadonu Köyü	15 km

Küre Merkez'den Ersizlerdere Kanyonu giriŒine (Kurtoğlu Mahallesi) ulaŒım ticari taksiler ile sağlanmaktadır.

Fotoğraf 8: Ersizlerdere Kanyonu Giriş Noktasına Ulaşım Tabelaları

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Toplu Taşıma ile Ulaşım İmkânları

İstanbul'dan Küre'ye toplu taşıma seyahat firmaları tarafından İnebolu'ya düzenlenen seferler ile Küre'ye uğrayarak sağlanmaktadır. Ankara'dan Küre'ye toplu ulaşım imkânı bulunmamaktadır. Ulaşım Kastamonu Otogarı'na kadar olup, otogardan Küre'ye ulaşım yolcu minibüsleri ile sağlanmakta ve yarım saat arayla hareket etmektedir. Kastamonu-Küre arası ortalama yolculuk süresi hava şartlarına göre 45-50 dakikadır.

Kanyon Çıkış Noktasından Ulaşım

Kanyon çıkışı olan Ersizlerdere Köyü'nden Küre Merkezine; özel araçlar, ticari taksiler ile ya da İnebolu-Kastamonu arası sefer yapan dolmuş minibüslerinin Küre'ye uğramasıyla sağlanmaktadır. Küre ilçe merkezinden sonra dönüş için gelinen güzergâh kullanılabilir.

Yol Zemini

Karadonu Köyü yol ayrımına kadar olan devlet karayolu asfalt kaplamadır. Devlet karayolu'ndan sonra Karadonu Köyü'ne kadar olan yol stabilize kaplamadır. Kış şartları haricinde binek araçlarla ulaşım mümkündür.

Yönlendirme Tabelalarının Durumu

Kanyon girişine, köy tabelaları takip edilerek ulaşılabilmesi mümkündür. Fakat Ersizlerdere Bölgesinin Tabiat Parkı ve kanyon olduğunu gösteren herhangi bir tabela bulunmamaktadır.

Mevcut tabelaların yapılması durumunda, kanyon sporcuları haricindeki normal vatandaşların kanyon girişine ulaşmasının şu an için bir faydası bulunmamaktadır. Çünkü kanyon girişine ulaşım için gerekli, yürüyüş yollarının mevcut olmaması ve çevrenin turizme göre ıslah edilmemiş olması nedeni ile bir çekiciliği yoktur. Sarpun Çayı Köprüsü'nde Karadonu Köyü'nü gösteren tabela bulunmamaktadır.

Geçiş Öncesi ve Sonrası Otel, Kamp Alanı ve Basit Çadır Kampçılığı Açısından Konaklama İmkânlarının Tespit Edilmesi

Geçiş öncesi ve sonrası otel konaklama imkânı Küre Şehir Merkezi'nde bulunan şehir merkezine 8 kilometre uzaklıkta bulunan Ecevit Hanı'nda konaklama yapılabilir. Kanyon girişinde, kullanılmayan özel mülkiyete sahip tarlalar bulunmaktadır ve çadır kampı için uygundur. Karadonu Köyü Muhtarlığına önceden bilgilendirme yapılması durumunda, müsaitlik durumuna göre köy konağının konaklama açısından kullanımı mümkündür.

Fotoğraf 9: Karadonu Köyü Kurtoğlu Mahallesi'nde Kamp Kurulabilecek Alan

Kaynak: KUZKA

Fotoğraf 10: Ecevit Hanı

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Bölgede Ziyaret Edilebilecek Turistik Unsurlar

Karadonu Köyü sınırları içerisinde Doğanlar Kalesi, Küre Şehir Merkezinde Hoca Akşemseddin Camii, İnebolu yolu üzerinde Ersizlerdere Köyü, tarihi İkiçay Köprüsü, Ecevit Hanı Oteli bulunmaktadır. Küre'yi de kapsayan İstiklal Yolu Yürüyüşü her yıl, sorumlu kurum tarafından belirlenen tarihte gerçekleştirilmektedir.

Fotoğraf 11: Tarihi İki Çay Köprüsü

Fotoğraf 12: Hoca Şemseddin Camii

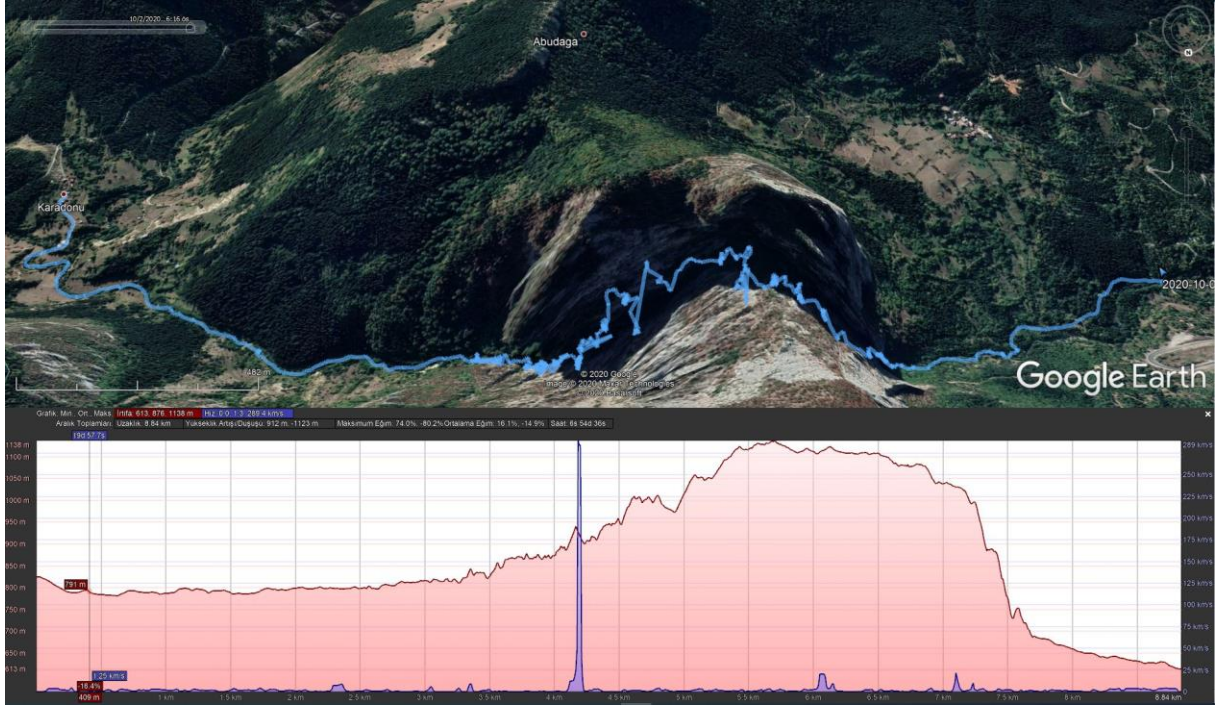

Küre Hoca Şemseddin Camii 41°48'22.30"N 33°42'43.73"E		Ecevit Hanı Oteli 41°46'11.43"N 33°42'41.05"E	
Tarihi İki Çay Köprüsü 41°50'25.23"N 33°42'32.06"E		Doğanlar Kalesi 41°49'35.15"N 33°46'2.99"E	

Tablo 6: Ersizlerdere Kanyonu Teknik Detayları

Adı:	Ersizlerdere Kanyonu	
Giriş- İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Küre / Karadonu Köyü / Kurtoğlu Mah.	
Çıkış- İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Küre / Ersizlerdere Köyü	
Kanyon Zorluk Derecesi (ACA)	2 C1 III R ★★	
Araç terk noktası koordinatları	41°50'4.34"N 33°46'14.54"E Rakım: 826 metre	
Yaklaşma mesafesi:	800 metre – Derenin solundan çayırılık-patika	
Kanyon giriş ağız koordinatı:	41°50'17.93"N 33°46'0.25"E Rakım: 792metre	
Kanyon uzunluğu (vadi üstü, kuş uçuşu):	2800 metre	
Kanyon çıkış ağız koordinatı:	41°50'33.47"N 33°44'25.63"E Rakım: 702 metre (Kanyon duvarı bitimi)	
Uzaklaşma mesafesi:	800 metre (İlk 170metre çalılık ve tırmanış, kalan kısım yol)	
Buluşma noktası koordinatı:	41°50'33.32"N 33°43'56.04"E Rakım: 655metreKüre-İnebolu yolu üzeri	
Kanyon Geçiş Süresi	6 saat	
Taban genişliği (min. maks.) Ortalama	2-5 metre "Dar"	
Duvar açıları: ortalama	Ortalama 85 derece "Dik"	
Duvar yükseklikleri:	Max 350 metre "Yüksek"	
Duvar yapısı:	Diktir ve tırmanışa uygun değildir.	
Kot farkı:	90metre "Net kanyon içi kot farkı"	
İp iniş sayısı:	Yaklaşık 12 adet	
En yüksek iniş:	Yaklaşık 10 metre	
İniş özellikleri:	Çoğunlukla sulu ve inişlerin çoğunluğu 5 metrenin altındadır.	
Yan geçiş sayısı:	-	
Yatay geçiş sayısı:	-	
Doğal emniyet noktaları:	-	
Yapay emniyet noktaları:	12 adet	
Asgari teknik malzeme:	Sulu kanyon için kullanılacak standart geçiş malzemeleri	
Asgari kişisel malzeme:	Gıda, su, ilkyardım malzemeleri, şahsi ilaç vb.	
Harici haberleşme:	<ul style="list-style-type: none"> • Kanyon girişinde telefon sinyali bulunmuyor. • Kanyon sonuna doğru telefon sinyali mevcuttur. 	
Nesnel riskler	<ul style="list-style-type: none"> • Taş düşme riski vardır. • Yüksek su miktarında dikkatli olunmalıdır. 	
Tavsiye notu:	<ul style="list-style-type: none"> • Kanyon genellikle dar ve yüksek duvarlıdır. • İnişlerin birçoğu zorlayıcı değil fakat tekniktir. • Yağmur ihtimali varsa girilmemelidir. • Eğitim almış başlangıç seviyesindeki kanyon sporcuları için uygundur. 	

Şekil 3: Ersizlerdere Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği

Kanyon Yaklaşım Mesafesi ve Süresi

800 metredir. Derenin solundaki çayırık patikadan 15 dakikada gidilebilmektedir.

Kanyon İçi Mesafe ve Geçiş Süresi

Kanyon vadisi üzerinden kuş uçuşu kanyon uzunluğu 2800 metredir. Ortalama tecrübeye sahip 6 kişilik bir ekiple emniyetli şekilde 6 saatte kanyon geçişi tamamlanabilmektedir.

Kanyon Uzaklaşma Mesafesi ve Süresi

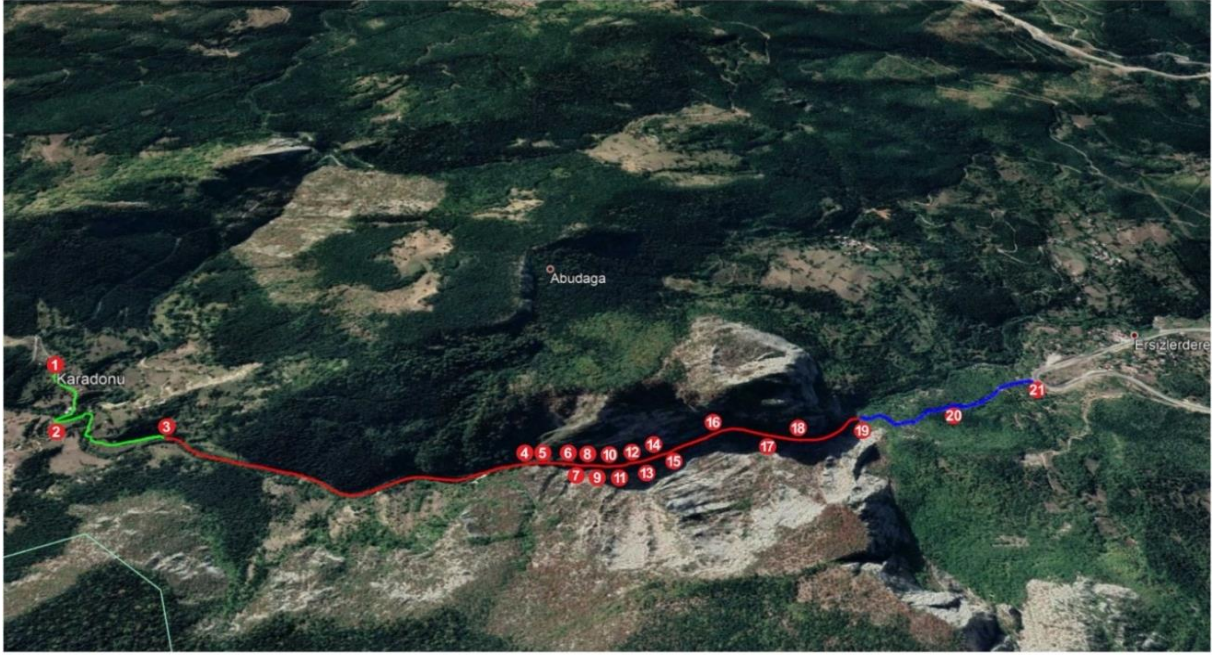
800 metredir ve kanyon çıkışından sonra sağ yukarıdan 30 dakikada gidilebilir. Ersizlerdere Kanyonu'nun toplam geçiş uzunluğu ve süresi 4400 metre ve 6 saat 45 dakikadır.

Kanyonun zorluk derecesi

ACA standartlarına göre 2 C1 III R ★★ şeklindedir.

- 2 - Temel kanyon bilgisi ve temel seviyede teknik malzeme kullanılarak geçiş yapılabilir.
- C1 - Su akımı hafif ile orta şiddetlidir.
- III - Bir gün içerisinde geçiş yapılabilir.
- R - Geçiş zorlandırıran faktörler mevcut. Teknik beceri ve muhakeme yeteneği gerektirir. Yeni başlayanlar için uygun değildir.
- ★★ - Teknik yönden ideal. Görsel ve eğlence yönünden iyi.

Şekil 4: Ersizlerdere Kanyonu Geçiş Noktaları

1 Köy içi - Araç terk noktası	12 Mola için geniş alan
2 Kamp alanı ve yaya köprüsü	13 7.teknik iniş 9mt.(ipli)
3 Kanyon yatağına giriş	14 8.teknik iniş 3mt.(ipli/ipsiz)
4 Duvar başlangıcı	15 9.teknik iniş 10mt.(ipli)
5 1.teknik iniş 3mt.(ipli/ipsiz)	16 10.teknik iniş 9mt.(ipli)
6 2.teknik iniş 5mt.(ipli/ipsiz)	17 11.teknik iniş 7mt.(ipli)
7 3.teknik iniş 4mt.(ipli/ipsiz)	18 12.teknik iniş 10mt.(ipli)
8 4.teknik iniş 9mt.(ipli)	19 Kanyon sonu/Duvar bitişi/Sağdan yukarı
9 5.teknik iniş 7mt.(ipli-kütük)	20 Kullanılmayan araç yolu
10 6.teknik iniş (Süzgeç birikintisi) 5mt.	21 Araç buluşma noktası
11 Kaynak suyu	

Ekip sayısı

Kanyon geçişi için en az 4 kişilik bir ekibin olması emniyetli geçiş açısından önemlidir. Olası herhangi bir olumsuzluk durumunda 2 kişinin kanyonda kalması ve diğer iki kişinin ise yardım için kanyon çıkışına ulaşabilmesi önemlidir. Bu rapordaki geçiş bilgileri 6 kişilik bir ekip için hazırlanmıştır.

Su Seviyesi Tespiti

İlkbahar mevsiminde su miktarı fazla olacağından dikkatli olunmalıdır. Ersizlerdere Kanyonunun su toplama havzası büyük bir alana sahiptir (100 km²'den fazla) ve kanyon girişinde bulunan Karadonu köyünün yaklaşık 15 kilometre doğusuna ve güneyine yağacak yağmurlardan etkilenecektir. Yağmur riski bulunan zamanlarda kanyon geçişi yapmak ölümcül derecede tehlikelidir.

Tablo 7: Ersizlerdere Kanyonu Geçişi İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar

Bireysel Ekipmanlar		
Malzeme Adı	Günübirlik	Kamplı
Kask	✓	✓
Emniyet Kemer	✓	✓
İniş Ekipmanları (Sekizli/Atc veya Pirana, Kilitli Karabina, Ekspres, Pursik, Emniyet İpi)	✓	✓
Neopren Elbise	✓	✓
Neopren Çorap	✓	✓
İp Eldiveni	✓	✓
Bilekli Bot	✓	✓
Can Yeleği	✓	✓
Bıçak, Düdük	✓	✓
Kafa Feneri (IP68) + Yedek Pil	✓	✓
Kanyon Çantası	✓	✓
Sırt Çantası	-	✓
Uyku Tulumu + Mat	-	✓
1 Tam Takım Kuru Rahat Kıyafet	-	✓
Kişisel Temizlik ve Sağlık Malzemeleri	✓	✓
Kişisel Mutfak Malzemeleri	-	✓
Ortak Ekipmanlar		
İlk Yardım Çantası	✓	✓
Yeteri Kadar İp	✓	✓
Teknik Malzeme Çantası (İstasyon Kurma Ekipmanları, Makaralar, Cumar, vb.)	✓	✓
Yeteri Kadar Su	✓	✓
Yeteri Kadar Gıda	✓	✓
Çakmak, Ocak	✓	✓
Tencere, Çaydanlık Vb.	-	✓
GPS	✓	✓

Kanyon İçinde Mola ve Kamp Yeri İmkânları

Ersizlerdere Kanyonu içinde 6. ile 7. iniş arasında mola yeri olarak bir nokta tespit edilmiştir. 20 kişilik bir ekibin, kanyon geçişi sırasında rahatlıkla mola yapabileceği büyüklüktedir. Alanın yaklaşık büyüklüğü 40m²'dir. Kanyon ekiplerinin çok kalabalık olmayacağını ve kanyon yapısının da çok zorlu olmadığını göz önüne alarak, birçok noktada mola verme imkânı vardır.

Telefon Sinyalleri

Kanyonun girişinde bulunan Karadonu Köyü ile çıkışında bulunan Ersizlerdere Köyü'nde GSM hatları bağlantısı stabildir. Sadece kanyon giriş ağızı ile kanyon ortalarına kadar olan kısımda sinyaller zayıflamakta, fakat mesajla iletişim mümkün olmaktadır. Kanyon ortasını geçtikten sonra ise sinyaller güçlenmektedir ve görüşme yapılabilmektedir.

Geçiş Kolaylığı İçin Kalıcı Önlemler

Bu kanyon, sportif kanyon formuna uygundur. Sportif kanyon geçişleri için herhangi bir kalıcı önlem almaya gerek yoktur. Turizm yönünden değerlendirilmesi açısından, Karadonu köyü sapağından köye kadar olan yol yürüyüş yolu olarak işaretlenebilir. Karadonu köyünden kanyonun giriş ağızına kadar olan bölge kamp ve yürüyüş rotası olarak işaretlenebilir. Kanyon çıkışından anayola kadar olan bölge de yürüyüş yolu olarak işaretlenerek ziyaretçilerin turizm tabelaları ile bölgeye yönlendirilmesi sağlanabilir.

4.2. atak-1 Kanyonu

atak-1 Kanyonu Azdavay ilçesi ve Küre Dağları Milli Parkı sınırında yer almaktadır. atak Kanyonu orta bölümünde duvar oluşumunun kesintiye uğraması nedeniyle iki kanyondan oluşmaktadır. Bu kanyonlar atak-1 ve atak-2 (Nalbantoğlu) olarak isimlendirilmiştir. Kastamonu il merkezine 84, Azdavay ilçe merkezine 4 kilometre mesafededir. Küre Dağları Milli Parkı karadeniz göknar, kayın karışık ormanları, saf göknar ve saf kayın ormanları, karışık yapraklı ormanlar, yalancı makiler, deniz ve kıyı habitatları, orman içi ayırıklar, kayalıklar gibi çok sayıda bileşeni içermektedir. Bu ekosistem çeşitliliği içinde 675 bitki taksonu yaşamaktadır. Küre Dağları, çok sayıda hayvan türü için sunduğu yaşam ortamları ile de biyolojik açıdan çok önemli bir alandır. Vaşak, yaban kedisi, su samuru, bozayı ve ulugeyik gibi memeli türleriyle birlikte, bölgede Türkiye'de yaşayan 132 memeli türünün 30 kadarına rastlanmaktadır. Milli Park 46'sı tehdit altında olan 129 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır (Küre Dağları Milli Parkı). Küre Dağları Milli Parkı sınırları içinde atak Kanyonu'nu seyir imkânı veren, engelli bireyler tarafından ulaşım sağlanabilen bir cam teras bulunmaktadır.

atak-1 Kanyonu Sportif Geçişi İçin Giriş Noktası Altyapı Durumu

atak-1 kanyonu girişinde herhangi bir yiyecek, içecek satın alma imkânı ve herhangi bir ticari ya da kamu tesisi bulunmamaktadır. En yakın yiyecek içecek alışverişi, sağlık hizmeti, konaklama vb. ihtiyaçların karşılanacağı yer 4 kilometre uzaklıktaki Azdavay ilçemerkezidir. Zorunlu ihtiyaç tesisi, giyinme kabinleri bulunmamaktadır.

Fotoğraf 13: Çatak-1 Kanyonu Girişi (Mus Mahallesi)

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Çatak-1 Kanyonu Sportif Geçişi için Çıkış Noktası Altyapı Durumu

Çatak Kanyonunun birinci bölümü Kayabaşı köyünde sona ermektedir. Köyde halen kapalı durumda olan ahşap bir turizm dernek binası bulunmaktadır. Daimî olmasa da halen köyde birkaç evde yaşayanlar vardır. Meydanda verimli olmayan bir su kaynağı kullanılmaktadır. Kanyon çıkışı dere kenarında kamp yapılabilir. Alışveriş ve tedarik noktası bulunmamaktadır. En yakın yiyecek içecek alışverişi, sağlık hizmeti, konaklama vb. ihtiyaçların karşılanacağı yer 20 kilometre uzaklıktaki Azdavay ilçe merkezidir. Zorunlu ihtiyaç tesisi, duş ve giyinme kabinleri bulunmamaktadır.

Fotoğraf 14: Çatak-1 Kanyonu Çıkışı (Kayabaşı Köyü)

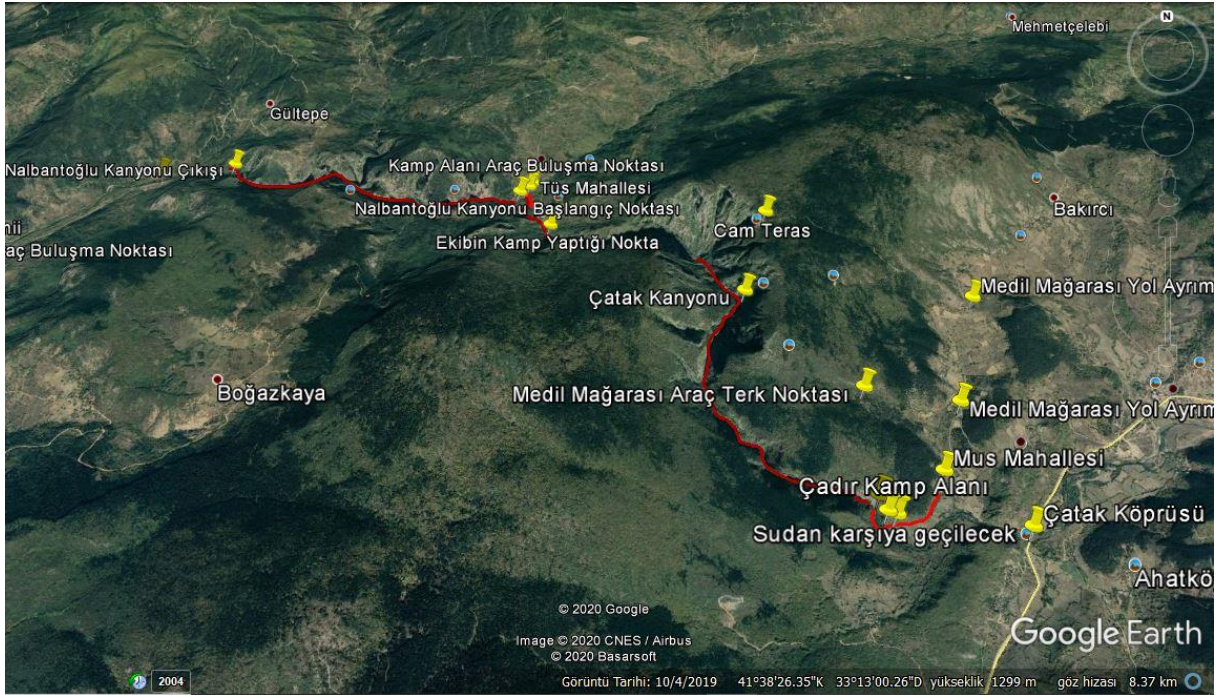

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Kanyon Başlangıç Noktasına Ulaşım

Çatak Kanyonu, Kastamonu İli, Azdavay İlçesi, Karakuşlu Köyü sınırları içerisinde Devrekani Çayı üzerinde bulunmaktadır. Kanyona İstanbul yönünden hususi araç ile ulaşabilmek için Gerede, Karabük, Safranbolu, Eflani, Pınarbaşı, Azdavay güzergâhı takip edilir. İstanbul - Azdavay arası yaklaşık 500 kilometredir. Ankara yönünden hususi araç ile ulaşabilmek için Çankırı, Kastamonu, Azdavay güzergâhı takip edilir. Ankara – Azdavay arası yaklaşık 314 kilometredir. Azdavay ilçe merkezinden Çatak Köprüsü ayrımına kadar devam edilir. Bu noktadan sonra Mus Mahallesi'ne kadar ulaşım tabelaları takip edilir.

Şekil 5: Çatak-1 Kanyonu Yaklaşma-Geçiş ve Uzaklaşma Mesafeleri Gösterimi

Tablo 8: Çatak-1 Kanyonu Ulaşım Mesafeleri

Rota	Mesafe
İstanbul –Mus Mahallesi	500 km
Ankara –Mus Mahallesi	320 km
Kastamonu – Azdavay	75 km
Azdavay Şehir Merkezi –Mus Mahallesi	5 km

Toplu Taşıma İle Ulaşım İmkânları

İstanbul'dan Azdavay'a toplu taşıma seyahat firmaları tarafından düzenlenen seferler ile sağlanmaktadır. Ankara'dan Azdavay'a toplu taşıma imkânı bulunmamakta olup, ulaşım Kastamonu Otogarı'na kadar yapılmakta ve buradan minibüsler ile Azdavay'a geçiş sağlanmaktadır. Kastamonu-Azdavay arası 80 kilometredir. Azdavay Şehir Merkezi ile Çatak Köprüsü arası 4 kilometredir. Çatak Köprüsünü geçmeden hemen sağında bulunan yol yaklaşık 1 kilometre takip edilerek Karakuşlu Köyü, Mus Mahallesi'ne ulaşılır. Bu mahalle kanyona en yakın yerleşim yeridir.

Mus Mahallesinden kanyon başlangıç noktasına yaklaşık 2 kilometre patika yol yürünmesi gerekmektedir. Bu açıdan kanyon giriş ağzına profesyonel sporcular dışında ulaşılması zordur. Azdavay Şehir merkezinden Mus Mahallesi toplu taşıma imkânı bulunmamakta olup, özel araç ile ya da ticari taksiler ile sağlanmaktadır.

Kanyon Çıkış Noktasından Ulaşım

Kanyon çıkışına en yakın yerleşim yeri Kayabaşı Köyü, Nalbantoğlu Mahallesi'dir. Kanyon çıkışından Azdavay Merkeze toplu taşıma imkânı bulunmamakta olup, ulaşım özel araçlar ile ya da ticari taksiler ile sağlanmaktadır.

Yol Zemini

Çatak Köprüsünden Mus Mahallesi'ne kadar olan yol asfalt kaplama olup, iyileştirilmesi gerekmektedir. Kayabaşı Nalbantoğlu Mahallesi'nden Azdavay'a kadar olan yolun bir kısmı stabilize kaplama olup, büyük bir kısmı asfalt kaplamadır.

Yönlendirme Tabelalarının Durumu

Kanyon girişine anayoldan herhangi bir yönlendirme tabelası bulunmamaktadır. Mus Mahallesi içinde kanyon hakkında herhangi bir bilgilendirme ve yön tabelası bulunmamaktadır. Kanyon çıkışı olan Kayabaşı köyünde kanyon hakkında bir bilgilendirme tabelası mevcuttur.

Geçiş Öncesi ve Sonrası Otel, Kamp Alanı ve Basit Çadır Kampçılığı Açıklarından Konaklama İmkânları

Çatak Kanyonu, giriş ağzının bulunduğu yer ile Azdavay Şehir Merkezi arası 6 kilometredir. Şehir Merkezinde konaklama yapılacak ise ilçe merkezindeki konaklama tesislerinde kalınabilir. Geçiş öncesi kamp alanı ve basit çadır kamp alanı olarak Mus Mahallesi'nden sonraki yeşil alanda kamp yapılabilir. Yapılan araştırma neticesinde alanın özel mülkiyet olduğu tespit edilmiştir.

Fotoğraf 15: Çatak-1 Kanyonu Giriş Kampı

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Bölgede Ziyaret Edilebilecek Turistik Unsurlar

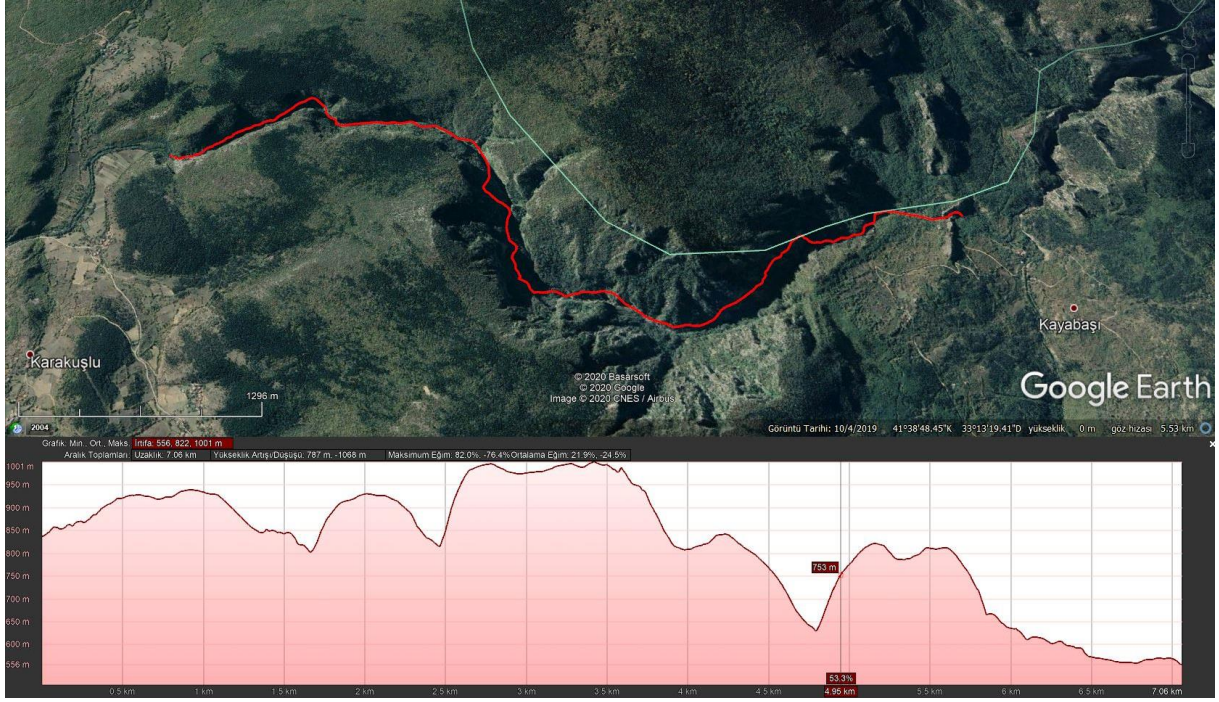
Geçiş öncesinde Karakuşlu Köyü'nde Medil Mağarası ve Medil Çukuru; Küre Dağları Milli Parkı sınırlarında Çatak Kanyonu Cam Terası; Azdavay Merkezde Âşıklar Köprüsü; Sarayköy'de Saray Şelalesi, Gümürtler Köyü'nde Atlı Turizm Merkezi, Hoca Köy' tarihi Anıt Ağaç, Başören Köyü Yanık Ali Konağı bulunmaktadır.

Fotoğraf 16: Çatak Kanyonu Seyir Terası

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Tablo 9: Çatak-1 Kanyonu Teknik Detayları

Adı:	Çatak Kanyonu 1.Etap	
Giriş - İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Azdavay / KarakuşluKöyü - Mus Mah.	
Çıkış - İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Azdavay / Kayabaşı Köyü – Nalbantoğlu Mah.	
Kanyon Zorluk Derecesi (ACA)	2 C1 IV PG ★★	
Araç terk noktası koordntları	41°37'44.98"N 33°15'7.06"E Rakım: 820 metre	
Yaklaşma mesafesi:	1 kilometre (Tarlaların kenarlarından)	
Kanyon giriş ağızı koordinatı:	41°37'39.76"N 33°14'35.51"E Rakım: 838 metre	
Kanyon uzunluğu (vadi üstü,kuş uçuşu):	7150 metre	
Kanyon çıkış ağızı koordinatı:	41°39'47.01"N 33°12'27.82"E Rakım:555 metre (Yaya köprüsü)	
Uzaklaşma mesafesi:	450 metre– Patika (Sağda)	
Buluşma noktası koordinatı:	41°39'59.59"N 33°12'26.10" E Rakım: 530 metre	
Kanyon Geçiş Süresi	10 saat	
Taban genişliği (min. maks.) Ortalama	5-20 metre "Geniş"	
Duvar açıları: ortalama	Ortalama 50 derece "Dik değil"	
Duvar yükseklikleri:	En fazla 500 metre "Yüksek"	
Duvar yapısı:	Çoğunlukla 45 derece (Orman)	
Kot farkı:	283 metre "Net kanyon içi kot farkı"	
İp iniş sayısı:	-	
En yüksek iniş:	-	
İniş özellikleri:	Çoğunlukla yürüyerek, bazı noktalarda kayalıklardan destek alarak inilir.	
Yan geçiş sayısı:	-	
Yatay geçiş sayısı:	-	
Doğal emniyet noktaları:	-	
Yapay emniyet noktaları:	-	
Asgari teknik malzeme:	Sulu kanyon için kullanılacak standart geçiş malzemeleri	
Asgari kişisel malzeme:	Gıda, su, ilkyardım malzemeleri, şahsi ilaç vb.	
Harici haberleşme:	Telefon sinyalleri mevcut değil.	
Nesnel riskler	Taş düşme riski orta seviyededir. Kask emniyetli noktalarda çıkarılabilir.	
Öznel riskler	Yürüyüşte taşların kaygan olduğu her zaman göz önüne alınmalıdır.	
Tavsiye notu:	<ul style="list-style-type: none"> Kanyona erken saatlerde girilmelidir. Geç girilirse kanyon içerisinde kamp yapmak için hazırlıklı olunmalıdır. Akşam uygun saatte çıkmak için öğle molası büyük şelalede verilebilir. 	

Şekil 6: Çatak-1 Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği**Kanyon yaklaşım mesafesi ve süresi**

1 kilometredir. Tarlaların kenarından 20 dakikada gidilebilir.

Kanyon içi mesafe ve geçiş süresi

Kanyon vadisi üzerinden kuş uçuşu kanyon uzunluğu 7150 metredir. Ortalama tecrübeye sahip 6 kişilik bir ekiple emniyetli şekilde 10 saatte kanyon geçişi tamamlanabilir.

Kanyon uzaklaşma mesafesi ve süresi

Kanyon bitişinde demirden yapılmış yaya köprüsü bulunmaktadır. Demir köprüyü geçince sağdan patikaya çıkış yapılabilir. Nalbantoğlu yerleşim yeri 450 metredir. 15 dakikada ulaşılabilir.

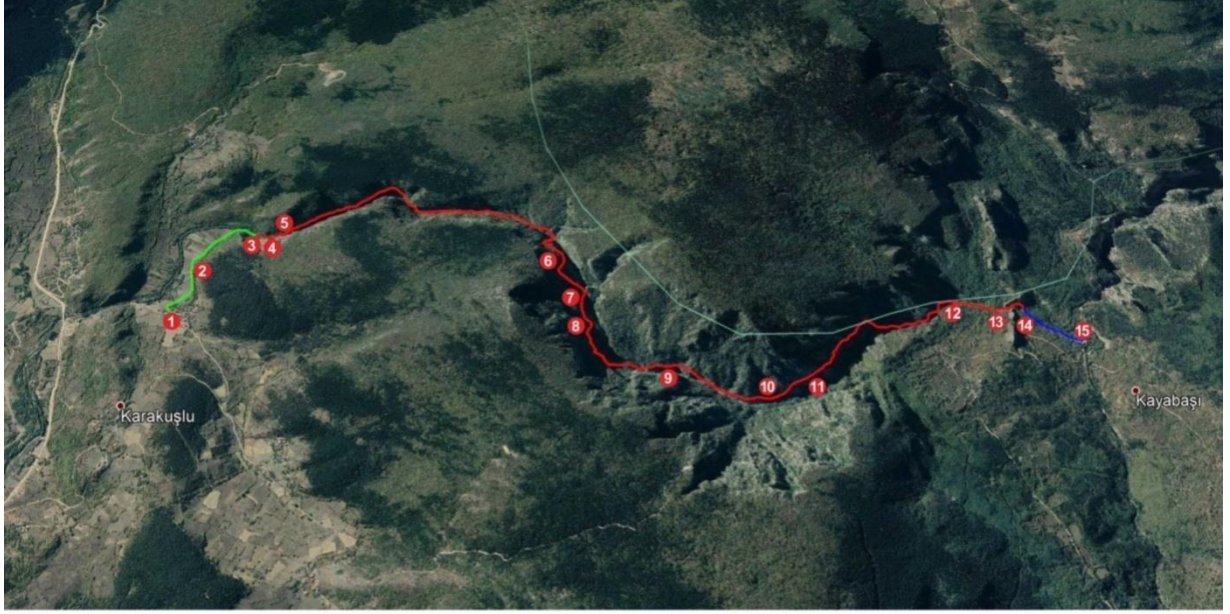
Kanyonun zorluk derecesi

ACA standartlarına göre 2 C1 IV PG ★★ şeklindedir.

- 2 - Temel kanyon bilgisi ve temel seviyede teknik malzeme kullanılarak geçiş yapılabilir.
- C1 - Su akımı hafif ile orta şiddetlidir.
- IV - Bir tam günde geçiş yapılmayabilir. Zorunlu kamp için hazırlıklı olunmalı.
- PG - Uygun yeteneklere sahip kişiler için bile zorlayıcı olabilir.
- ★★ - Teknik yönden ideal. Görsel ve eğlence yönünden iyi.

Şekil 7: Çatak-1 Kanyonu Geçiş Noktaları

❶ Kamp / Araç terk noktası	❾ Kayalıklı bölge
❷ Tarlaların kenarlarından yürüyüş	❿ Geniş kamp alanı
❸ Kanyon yatağına giriş	⓫ Geriye bakıldığında cam teras görünüyor.
❹ İri kayalar bölgesi	⓬ Sağ orman içinden yola çıkılabilir.
❺ Değirmen kalıntısı	⓭ Son dar geçiş. Sağdan iniş var.
❻ Sağda ufak mağara	⓮ Yaya köprüsü ve bitiş.
❼ Ufak atlayış kayası	⓯ Araç buluşma noktası ve kamp.
❽ Büyük Şelale	

Ekip sayısı

Kanyon geçişi için en az 4 kişilik bir ekibin olması emniyetli geçiş açısından önemlidir. Olası herhangi bir olumsuzluk durumunda (kaza vb.) 2 kişinin kanyonda kalması ve diğer iki kişinin ise yardım için kanyon çıkışına ulaşabilmesi önemlidir. Bu rapordaki geçiş bilgileri 6 kişilik bir ekip için hazırlanmıştır.

Su seviyesi tespiti

İlkbahar mevsiminde su miktarı fazla olacağından dikkatli olunmalıdır. Kanyon içerisinde çok dar alanlar olmamasına ve sel durumunda birçok kaçış noktasına rağmen yağmur yağma olasılığı var ise geçiş yapılmamalıdır.

Tablo 10: Çatak-1 Kanyonu Geçiş İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar

Bireysel Ekipmanlar		
Malzeme Adı	Günübirlik	Kamplı
Kask	✓	✓
Emniyet Kemerı	-	-
İniş Ekipmanları Sekizli/Atc Veya Pirana, Kilitli Karabina, Ekspres, Pursik, Emniyet İpi	-	-
Neopren Elbise	✓	✓
Neopren Çorap	✓	✓
Eldiven	✓	✓
Bilekli Bot	✓	✓
Can Yeleği	✓	✓
Bıçak, Düdük	✓	✓
Kafa Feneri (Ip68)+ Yedek Pil	✓	✓
Kanyon Çantası	✓	✓
Sırt Çantası	-	-
Uyku Tulumu + Mat	-	✓
1 Tam Takım Kuru Rahat Kıyafet	-	✓
Kişisel Temizlik ve Sağlık Malzemeleri	✓	✓
Kişisel Mutfak Malzemeleri	-	✓
Ortak Ekipmanlar		
İlk Yardım Çantası	✓	✓
1 Takım Emniyet Kemerı-İniş Aleti	✓	✓
Acil Durum İpi	✓	✓
Teknik Malzeme Çantası (İstasyon Kurma Ekipmanları, Makaralar, Cumar, vb.)	-	-
Yeteri Kadar Su	✓	✓
Yeteri Kadar Gıda	✓	✓
Çakmak, Ocak	✓	✓
Tencere, Çaydanlık vb.	-	✓
Gps	✓	✓

Kanyon İçinde Mola ve Kamp Yeri İmkânları

Çatak-1 Kanyonu içinde, haritada belirtilen 10. noktada geniş mola yeri bulunmaktadır. Kalabalık bir ekibin, kanyon geçişi sırasında rahatlıkla mola yapabileceği kadar büyüktür. Kanyon ekiplerinin çok kalabalık olmayacağını ve kanyon yapısının da çok zorlu olmadığı göz önüne alınırsa, birçok noktada kamp imkânı vardır.

Telefon Sinyalleri

Kanyon içerisinde telefon sinyali tespit edilememiştir.

Geçiş Kolaylığı İçin Kalıcı Önlemler

Bu kanyon, sportif kanyon formuna uygundur. Sportif kanyon geçişleri için herhangi bir kalıcı önlem almaya gerek yoktur.

Fotoğraf 17: Çatak-1 Kanyonu Köprüsü

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

4.3. Çatak-2 (Nalbantoğlu) Kanyonu

Çatak-1 Kanyonu'nun oluşturan duvarların bitmesinden hemen sonra başlayan Çatak-2 Kanyonu Azdavay ilçesi ve Küre Dağları Milli Parkı sınırında yer almaktadır. Kastamonu il merkezine 84, Azdavay ilçe merkezine 4 kilometre mesafededir. Küre Dağları Milli Parkı karadeniz göknar, kayın karışık ormanları, saf göknar ve saf kayın ormanları, karışık yapraklı ormanlar, yalancı makiler, deniz ve kıyı habitatları, orman içi çayırıklar, kayalıklar gibi çok sayıda bileşeni içermektedir. Bu ekosistem çeşitliliği içinde 675 bitki taksonu yaşamaktadır. Küre Dağları, çok sayıda hayvan türü için sunduğu yaşam ortamları ile de biyolojik açıdan çok önemli bir alandır. Vaşak, yaban kedisi, su samuru, bozayı ve ulugeyik gibi memeli türleriyle birlikte, bölgede Türkiye'de yaşayan 132 memeli türünün 30 kadarına rastlanmaktadır. Milli Park 46'sı tehdit altında olan 129 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır (Küre Dağları Milli Parkı). Çatak-2 Kanyonu yakınında Boğazkaya Köyü ile Kayabaşı Köyü'nü birbirine bağlayan 6 kilometre uzunluğunda düzenlemesi yapılmış bir yürüyüş yolu bulunmaktadır.

Çatak-2 Kanyonu Sportif Geçişi İçin Giriş Noktası Altyapı Durumu

Çatak-2 Kanyonu, Çatak-1 Kanyonu'nun bitiş noktası olan Kayabaşı Köyü'nden başlamaktadır. Alışveriş, tedarik, sağlık gibi ihtiyaçlar Azdavay ilçe merkezinden temin edilebilir. Zorunlu ihtiyaç tesisi, giyinme kabini ve duş imkânları bulunmamaktadır.

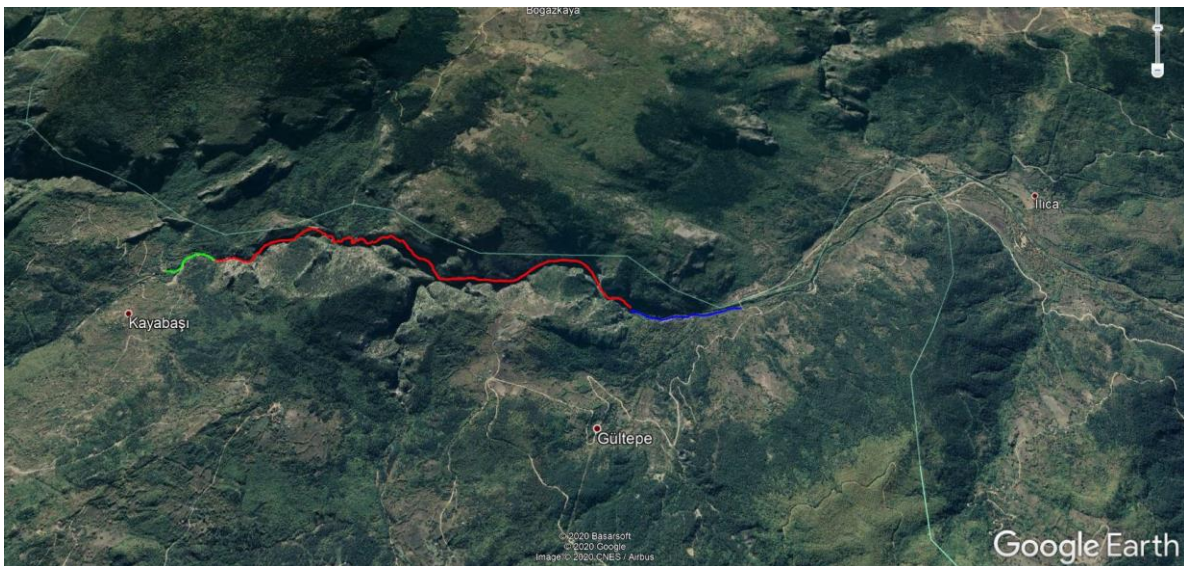
Çatak-2 Kanyonu Sportif Geçişi İçin Çıkış Noktası Altyapı Durumu

Çatak-2 kanyonu Ilıca Şelalesi'ne 5 kilometre mesafede sona ermektedir. En yakın yiyecek, içecek ve konaklama hizmeti 5 km uzaklıktaki Ilca Köyü'ndedir. Alışveriş, tedarik, sağlık hizmeti gibi ihtiyaçlar için en yakın nokta 16 km uzaklıktaki Pınarbaşı ilçe merkezidir. Zorunlu ihtiyaç tesisi, giyinme kabini ve duş imkânı bulunmamaktadır.

Kanyon Başlangıç Noktasına Ulaşım

Çatak-2 Kanyonu başlangıç noktası Kayabaşı Köyü Azdavay ilçe merkezine 20 kilometre uzaklıktadır. Ulaşım özel araç veya ticari taksi ile yapılmaktadır.

Şekil 8: Çatak-2 Kanyonu Yaklaşma-Geçiş ve Uzaklaşma Mesafeleri Gösterimi

Tablo 11: Çatak-2 (Nalbantoğlu) Kanyonu Ulaşım Mesafeleri

Rota	Mesafe
İstanbul –Nalbantoğlu Mahallesi	505 km
Ankara –Nalbantoğlu Mahallesi	330 km
Kastamonu – Azdavay	75 km
Azdavay Şehir Merkezi –Nalbantoğlu Mahallesi	20 km

Toplu Taşıma İle Ulaşım İmkânları

İstanbul'dan Azdavay'a toplu taşıma seyahat firmaları tarafından düzenlenen seferler ile sağlanmaktadır. Ankara'dan Azdavay'a direkt toplu taşıma imkânı bulunmamakta olup, ulaşım Kastamonu Otogarı'na kadar yapılmakta ve oradan da Azdavay'a kalkan minibüsler ile sağlanmaktadır. Kastamonu-Azdavay arası 80 kilometredir. Azdavay'dan sonra taksi ile ulaşım yapılabilmektedir.

Kanyon çıkış noktasından ulaşım

Kanyon çıkışı Ilıca şelalesine 5 kilometre mesafeden yapılmaktadır. Özel araç veya ticari taksi ile ulaşım sağlanmaktadır.

Yol Zemini

Azdavay ilçe merkezinden Kayabaşı Nalbantoğlu Mahallesi'ne kadar yolun büyük bir kısmı asfalt kaplama olup bir kısmı stabilize kaplamadır. Kanyon çıkışından Ilıca Şelalesi'ne kadar 5 kilometrelik yol stabilize kaplamadır.

Yönlendirme Tabelalarının Durumu

Kanyon girişine anayoldan herhangi bir yönlendirme tabelası bulunmamaktadır. Nalbantoğlu Mahallesi içinde kanyon hakkında bir bilgilendirme tabelası mevcuttur.

Geçiş Öncesi ve Sonrası Otel, Kamp Alanı ve Basit Çadır Kampçılığı Açılımlarından Konaklama İmkânları

Çatak-2 Kanyonu, giriş ağzının bulunduğu yer ile Azdavay Şehir Merkezi arası 20 kilometredir. Şehir Merkezinde konaklama yapılacak ise ilçe merkezindeki konaklama tesislerinde kalınabilir. Geçiş öncesi kamp alanı ve basit çadır kamp alanı olarak Nalbantoğlu Mahallesi'ndeki yeşil alanda kamp yapılabilir.

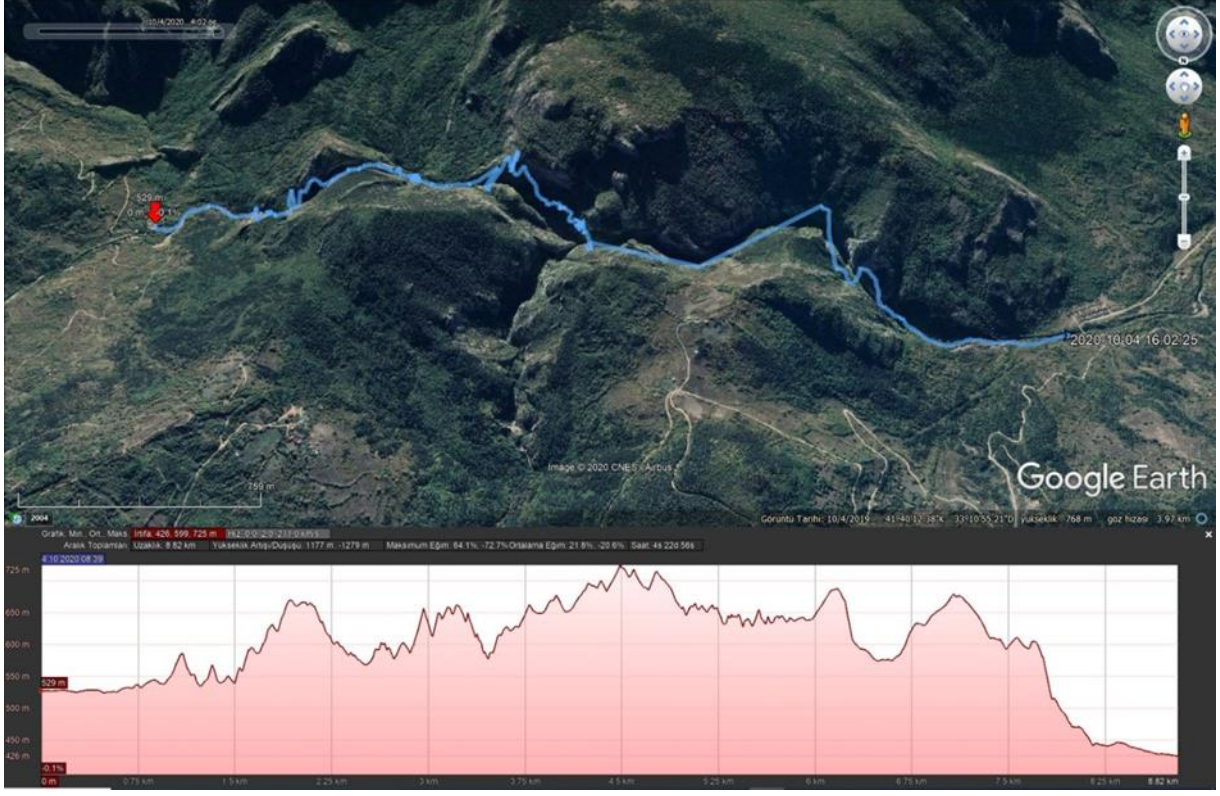
Bölgede Ziyaret Edilebilecek Turistik Unsurlar

Geçiş öncesinde Karakuşlu Köyü'nde bulunan Medil Mağarası ve Medil Çukuru görülebilir, Küre Dağları Milli Parkı sınırlarında bulunan Çatak Kanyonu Cam Teras ziyaret edilebilir, Azdavay Merkezde bulunan Âşıklar Köprüsü, Sarayköy'de bulunan Saray Şelalesi, Gümürtler Köyü'nde bulunan Atlı Turizm Merkezi, Hoca Köy'de bulunan tarihi Anıt Ağaç, Başören Köyü'nde bulunan Yanık Ali Konağı ziyaret edilebilecek yerlerdir. Kanyon çıkışı sonrası Ilıca Şelalesi bulunmaktadır.

Tablo 12: Çatak-2 (Nalbantoğlu) Kanyonu Teknik Detayları

Adı:	Çatak Kanyonu 2.Etap (Nalbantoğlu)	
Giriş - İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Azdavay / Kayabaşı Köyü – Nalbantoğlu Mah.	
Çıkış - İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Azdavay / Gültepe Köyü ile Ilıca köyü arasındaki köprü (Deprem evleri mevki)	
Kanyon Zorluk Derecesi (ACA)	2 C1 III PG ★★	
Araç Terk Noktası Koordinatları	41°39'59.59"N 33°12'26.10"E Rakım: 530 metre	
Yaklaşma Mesafesi:	500 metre (Derekenarından)	
Kanyon Giriş Ağızı Koordinatı:	41°39'56.96"N 33°12'11.29"E Rakım: 525 metre	
Kanyon Uzunluğu (Vadi Üstü,Kuş Uçuşu):	4300 metre	
Kanyon Çıkış Ağızı Koordinatı:	41°40'14.30"N 33°10'0.18"E Rakım: 475 metre	
Uzaklaşma Mesafesi:	900 metre(Sağ dere kenarı patika)	
Buluşma Noktası Koordinatı:	41°40'14.57"N 33° 9'26.56"E Rakım: 425 metre	
Kanyon Geçiş Süresi	4 saat	
Taban Genişliği (min. maks.) Ortalama	5-10 metre "Orta Geniş"	
Duvar Açılışı: Ortalama	Ortalama 80 derece "Dik"	
Duvar Yükseklikleri:	En fazla 450 metre "Yüksek"	
Duvar Yapısı:	Kanyon ortasına kadar çoğunlukla 70 derece orman ve kaya, yarısından sonra 85 derece dik duvardır.	
Kot Farkı:	50 metre "Net kanyon içi kot farkı"	
İp İniş Sayısı:	-	
En Yüksek İniş:	-	
İniş Özellikleri:	Çoğunlukla yürüyerek ve yüzerek, bazı noktalarda kayalıklardan destek alarak irtifa kaybedilir.	
Yan Geçiş Sayısı:	-	
Yatay Geçiş Sayısı:	-	
Doğal Emniyet Noktaları:	-	
Yapay Emniyet Noktaları:	-	
Asgari Teknik Malzeme:	Sulu kanyon için kullanılacak standart geçiş malzemelerinden iniş ile alakalı olanlar alınmayabilir fakat grup için en az bir takım emniyetli iniş ekipmanları ve ip bulundurulmalıdır.	
Asgari Kişisel Malzeme:	Gıda, su, ilkyardı m malzemeleri, şahsi ilaç vb.	
Harici Haberleşme:	Telefon sinyalleri mevcut değildir.	
Nesnel Riskler	Taş düşme riski ve ayı veya yabani hayvan ile karşılaşılabilir.	
Öznel Riskler	<ul style="list-style-type: none"> • Yürüyüşte taşların kaygan oluşunadikkat edilmelidir. • Yabani hayvan saldırısına karşı gürültülü hareket edilmelidir. 	
Tavsiye Notu:	<ul style="list-style-type: none"> • Kanyon orta hızda 6 saatte geçilebilir. • Kanyonun dik duvarları nedeniyle telefon sinyaline hiçbir noktada izin vermemektedir. Birçok noktada GPS doğru konumlanamamaktadır. 	

Şekil 9: Çatak-2 Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği

Kanyon yaklaşım mesafesi ve süresi

500 metredir. Yaklaşık 10 dakikada varılmaktadır.

Kanyon içi mesafe ve geçiş süresi

Kanyon vadisi üzerinden kuş uçuşu kanyon uzunluğu 4300 metredir. Ortalama tecrübeye sahip 6 kişilik bir ekiple emniyetli şekilde 4 saatte kanyon geçişi tamamlanabilir.

Kanyon uzaklaşma mesafesi ve süresi

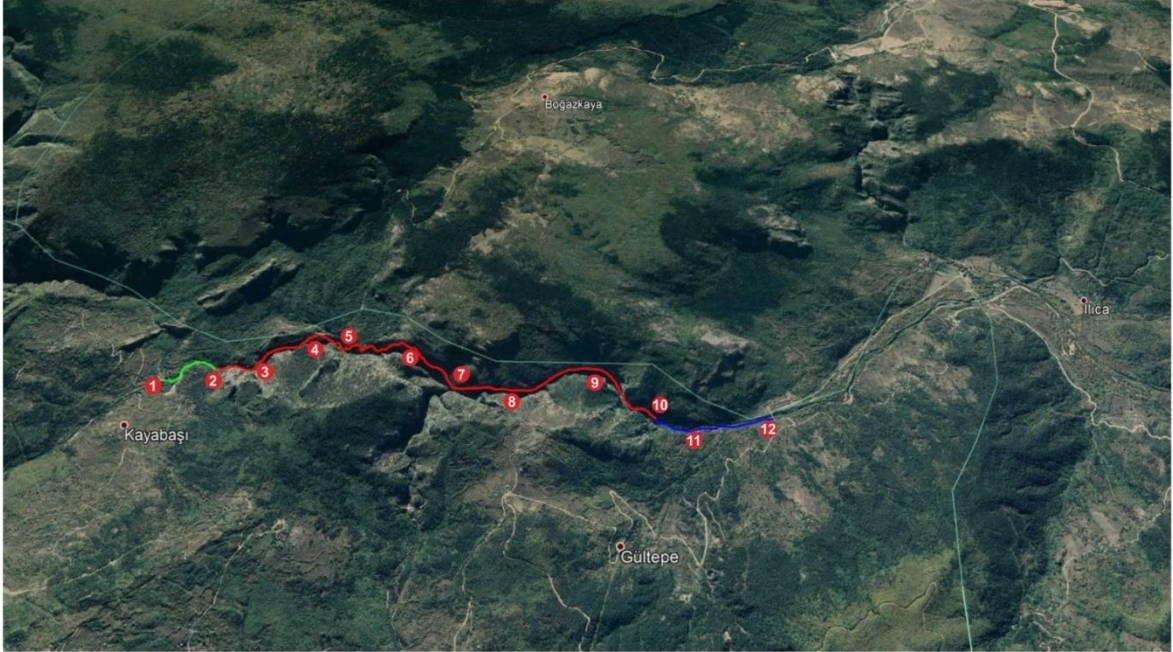
Sağ dere kenarında patikadan 900 metredir. Yaklaşık 15 dakikada ulaşılabilir.

Kanyonun zorluk derecesi

ACA standartlarına göre 2 C1 III PG ★★ şeklindedir.

- 2 - Temel kanyon bilgisi ve temel seviyede teknik malzeme kullanılarak geçiş yapılabilir.
- C1 - Su akımı hafif ile orta şiddetlidir.
- III - Bir gün içerisinde geçiş yapılabilir.
- PG - Uygun yeteneklere sahip kişiler için bile zorlayıcı olabilir.
- ★★ - Teknik yönden ideal. Görsel ve eğlence yönünden iyi.

Şekil 10: Çatak-2 Kanyonu Geçiş Noktaları

1 Kamp / Araç terk noktası	7 Kule kaya ve yan kol birleşimi
2 Kanyon yatağına giriş	8 Dar alan ve derin havuzlar
3 Duvar başlangıç noktası	9 Derin havuzlar sonu
4 Sığ havuzlarda yürüyüş	10 Kanyon çıkış ağzı
5 Kayalıklardan geçiş	11 Sağdan patika
6 Telefonlar sinyalleri kayboluyor.	12 Araç buluşma noktası ve kamp.

Ekip sayısı

Kanyon geçişi için en az 4 kişilik bir ekibin olması emniyetli geçiş açısından önemlidir. Olası herhangi bir olumsuzluk durumunda (kaza vb.) 2 kişinin kanyonda kalması ve diğer iki kişinin ise yardım için kanyon çıkışına ulaşabilmesi önemlidir. Bu rapordaki geçiş bilgileri 6 kişilik bir ekip için hazırlanmıştır.

Su seviyesi tespiti

İlkbahar mevsiminde su miktarı fazla olacağından dikkatli olunmalıdır. Kanyon içerisinde çok dar alanlar olmamasına ve sel durumunda birçok kaçış noktası olmasına rağmen yağmur yağma olasılığı var ise geçiş yapılmamalıdır.

Tablo 13: Çatak-2 Kanyonu Geçişi İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar

Bireysel Ekipmanlar		
Malzeme Adı	Günübirlik	Kamplı
Kask	✓	✓
Emniyet Kemer	-	-
İniş Ekipmanları (Sekizli/Atc Veya Pirana, Kilitli Karabina, Ekspres, Pursik, Emniyet İpi)	-	-
Neopren Elbise	✓	✓
Neopren Çorap	✓	✓
Eldiven	✓	✓
Bilekli Bot	✓	✓
Can Yeleği	✓	✓
Bıçak, Düdük	✓	✓
Kafa Feneri (Ip68)+ Yedek Pili	✓	✓
Kanyon Çantası	✓	✓
Sırt Çantası	-	-
Uyku Tulumu + Mat	-	✓
1 Tam Takım Kuru Rahat Kıyafet	-	✓
Kişisel Temizlik ve Sağlık Malzemeleri	✓	✓
Kişisel Mutfak Malzemeleri	-	✓
Ortak Ekipmanlar		
İlk Yardım Çantası	✓	✓
1 Takım Emniyet Kemer-İniş Aleti	✓	✓
Acil Durum İpi	✓	✓
Teknik Malzeme Çantası (İstasyon Kurma Ekipmanları, Makaralar, Cumar, vb.)	-	-
Yeteri Kadar Su	✓	✓
Yeteri Kadar Gıda	✓	✓
Çakmak, Ocak	✓	✓
Tencere, Çaydanlık vb.	-	✓
Gps	✓	✓

Kanyon İçinde Mola ve Kamp Yeri İmkânları

atak-2 kanyonu kampli geçiş için kısa bir kanyon olmakla birlikte kanyon ortasına kadar birçok noktada kamp yapma imkânı tanımaktadır. Derin havuzlar bölgesi kamp için çok uygun olmamakla birlikte oralarda da zorunlu durumlarda gece barınma imkânı bulunmaktadır.

Telefon Sinyalleri

Telefon sinyalleri kanyon ortasına kadar çok sınırlı olabilmekte fakat ortadan sonra tamamen kaybolmaktadır. Telefon sinyalleri yokmuş gibi dūřünölmelidir.

Geçiş Kolaylığı İçin Kalıcı Önlemler

Bu kanyon, sportif kanyon formuna uygundur. Sportif kanyon geçişleri için herhangi bir kalıcı önlem almaya gerek yoktur.

4.4. Horma Kanyonu

Horma Kanyonu Pınarbaşı ilçesi ve Küre Dağları Milli Parkı sınırında yer almaktadır. Kastamonu il merkezine 100, Pınarbaşı ilçe merkezine 4 kilometre mesafededir. Küre Dağları Milli Parkı karadeniz göknar, kayın karışık ormanları, saf göknar ve saf kayın ormanları, karışık yapraklı ormanlar, yalancı makiler, deniz ve kıyı habitatları, orman içi ayırıklar, kayalıklar gibi çok sayıda bileşeni içermektedir. Bu ekosistem çeşitliliği içinde 675 bitki taksonu yaşamaktadır. Küre Dağları, çok sayıda hayvan türü için sunduğu yaşam ortamları ile de biyolojik açıdan çok önemli bir alandır. Vaşak, yaban kedisi, susamuru, bozayı ve ulugeyik gibi memeli türleriyle birlikte, bölgede Türkiye’de yaşayan 132 memeli türünün 30 kadarına rastlanmaktadır. Milli Park 46’sı tehdit altında olan 129 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır (Küre Dağları Milli Parkı). Geçişi gerçekleştirilen kanyon boyunca ahşap yürüyüş platformu bulunmaktadır.

Horma Kanyonu Sportif Geçişi İçin Giriş Noktası Altyapı Durumu:

Horma Kanyonu girişi Pınarbaşı ilçesinde bulunmaktadır. İlçe merkezinde her türlü konaklama, yiyecek, içecek satın alma, sağlık hizmetleri bulunmaktadır. Pınarbaşı merkezi kanyon girişine 4 kilometre uzaklıkta olup kanyongirişinde zorunlu ihtiyaç tesisive otopark bulunmaktadır. Kanyon girişine yakın alanda yapılan işletmeler 2021 yılında faaliyete başlamıştır. Kanyon girişinde duş ve giyinme kabinleri bulunmamaktadır.

Fotoğraf 18: Horma Kanyonu Girişi

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Horma Kanyonu Sportif Geçişi İçin Çıkış Noktası Altyapı Durumu:

Horma Kanyonu çıkışı Ilıca Şelalesi'nden yapılmaktadır. Bölgede yiyecek, içecek ve konaklama hizmetleri almak mümkündür. Alışveriş, tedarik, sağlık hizmeti gibi ihtiyaçlar için en yakın nokta 16 km uzaklıktaki Pınarbaşı ilçe merkezidir. Zorunlu ihtiyaç tesisi mevcut olup duş ve giyinme kabini bulunmamaktadır.

Kanyon başlangıç noktasına ulaşım:

Horma Kanyonu, Kastamonu İli, Pınarbaşı İlçesi, Çalkaya Köyü sınırları içerisinde Zarı Çayı üzerinde bulunmaktadır. İstanbul ve Ankara yönünden kendi araçları ile gelecek olanlar için Karabük, Safranbolu, Eflani, Pınarbaşı yolu takip edilerek Pınarbaşı Merkeze ulaşılır. İstanbul - Pınarbaşı arası 490 kilometre Ankara - Pınarbaşı arası 300 kilometre mesafededir. Kastamonu Merkez'den gelecek olanlar için Daday- Eflani yolu takip edilir. Pınarbaşı yol ayrımından sapılarak Pınarbaşı merkeze ulaşılır. Kastamonu- Pınarbaşı arası 95 kilometredir.

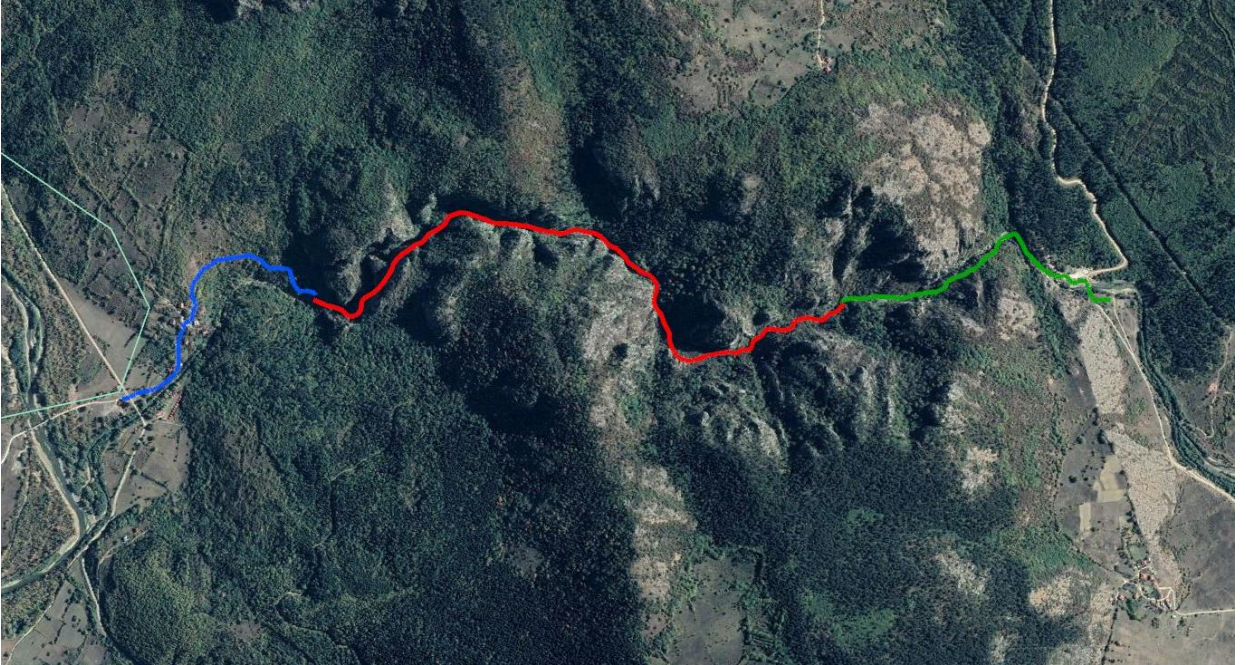
Cide istikametinden gelecek olanlar için ise Cide – Şenpazar – Azdavay – Pınarbaşı yolu takip edilerek Pınarbaşı Merkeze ulaşılır. Cide – Pınarbaşı arası 115 kilometredir. Tefik Bey Cad. üzerinde 1,5 kilometre devam edilir. Yolun sağ tarafında Küre Dağları Milli Parkı Horma Kanyonu yazan girişe ulaşılır. Asfalt yol takip edilerek kanyon başlangıç noktasında bulunan otopark alanına ulaşılır. Otoparka kadar özel araç ile ulaşım mümkündür. Pınarbaşı Merkez ile Horma Kanyonu girişi arası 4 kilometredir.

Fotoğraf 19: Horma Kanyonu'ndan Bir Görünüm

Kaynak: Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği

Şekil 11: Horma Kanyonu Yaklaşma-Geçiş ve Uzaklaşma Mesafeleri Gösterimi

Tablo 14: Horma Kanyonu Ulaşım Mesafeleri

Rota	Mesafe
İstanbul –Pınarbaşı	490 km
Ankara –Pınarbaşı	300 km
Kastamonu – Pınarbaşı	95 km
Pınarbaşı Şehir Merkezi –Horma Kanyonu	4 km

Toplu taşıma ulaşım imkânları:

Pınarbaşı Merkeze İstanbul'dan toplu ulaşım seyahat firmaları tarafından seferler düzenlenerek yapılmaktadır.

Pınarbaşı Merkeze Ankara'dan direk toplu ulaşım imkânı bulunmamakta olup, ulaşım Karabük Otogarı'ndan kalkan minibüsler ile yapılmaktadır. Karabük'ten Pınarbaşı'na Saat 11:30, 14:30 ve 18:00'de olmak üzere üç sefer yapılmaktadır. Minibüs saatleri yaz ve kış aylarında değişiklik gösterebilmektedir.

Pınarbaşı'na Kastamonu'dan ulaşım minibüsler ile sağlanmakta olup, her gün saat 16:30'da tek sefer düzenlenmektedir.

Kanyon çıkış noktasından ulaşım:

Pınarbaşı Merkez'den Horma Kanyonu girişine ulaşım ticari taksiler ile sağlanmaktadır.

Ilıca Şelalesi'nden Horma Kanyonu girişine ve Pınarbaşı Merkeze ulaşım ticari taksiler ile sağlanmaktadır. Ilıca Şelalesi ile Pınarbaşı arası 12 kilometredir.

Fotoğraf 20: Ilıca Şelalesi**Kaynak: KUZKA**

Yol zemini

Pınarbaşı Merkezine kadar olan devlet karayolu asfalt kaplamadır. Pınarbaşı Merkez'den Horma Kanyonu girişine ve Kanyon çıkış noktası olan İlica Köyü'ne kadar olan mesafe yeni asfalt kaplama yapılmıştır. İlica Köyü'nden İlica Şelalesi'ne kadar olan yaklaşık 1 kilometre patika yol, taş döşeme olup, yolun doğaya uygun şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Yönlendirme tabelalarının durumu

Horma Kanyonu giriş ve çıkış noktalarında tabelalandırma gerekli ihtiyaca hizmet edecek ölçüde mevcuttur, eksiklik görülmemektedir.

Geçiş öncesi ve sonrası otel, kamp alanı ve basit çadır kampçılığı açılarından konaklama imkânları

Geçiş öncesinde Pınarbaşı'nda özel işletmelerde ve kamuya ait tesislerde konaklama yapılabilir. Geçiş sonrası İlica Köyü'ndeki özel tesisler konaklama ve basit çadır kampçılığı için uygundur. Geçiş öncesi kamp alanı olarak Çalkaya Köyü'nde bulunan eski ilkokulun bahçesi kamp ve çadır kampçılığı açısından uygun alan olarak tespit edilmiştir.

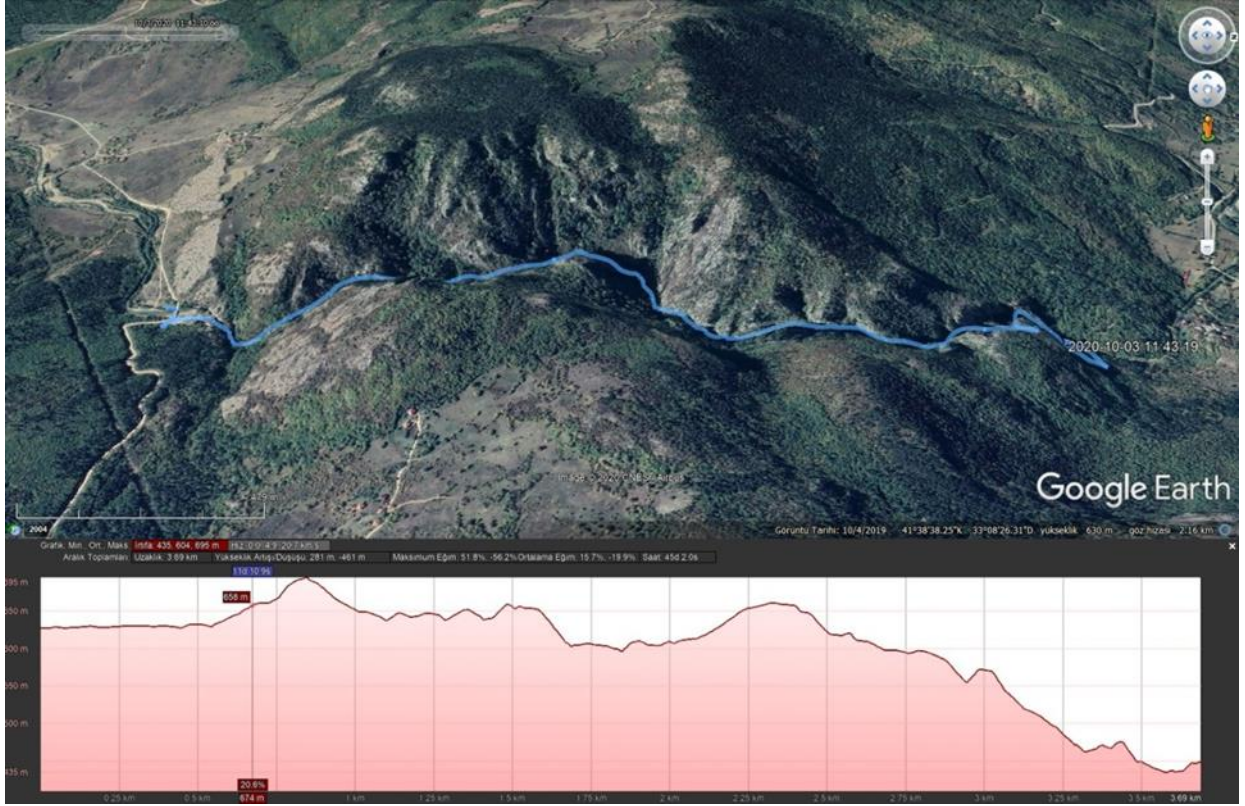
Bölgede ziyaret edilebilecek unsurlar

Horma Kanyonu giriş ağzının yukarısında bulunan tarihi su değirmeni yolu görülebilir. Horma Kanyonu yürüyüş yolu takip edilerek 3 kilometre sonra İlica Şelalesine ulaşılır. Sümenler Köyü'nde bulunan İlgarini Mağarası, Ejder Çukuru ve Mantar Mağarası ziyaret edilebilir. Demirtaş Köyünde bulunan 600 yıllık tarihi Asar Camii görülebilir.

Tablo 15: Horma Kanyonu Teknik Detayları

Adı:	Horma Kanyonu	
Giriş - İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Pınarbaşı / Merkez	
Çıkış - İli-İlçesi-Belde/Köyü	Kastamonu / Pınarbaşı / Ilıca	
Kanyon Zorluk Derecesi (ACA)	3 C1 II R ★★	
Araç terk noktası koordinatı	41°37'58.92"N 33° 8'33.24"E Rakım: 630 metre	
Yaklaşma mesafesi:	1 kilometre-Yürüyüş yolu üzerinden	
Kanyon giriş ağızı koordinatı:	41°38'23.98"N 33° 8'30.71"E Rakım: 610 metre	
Kanyon uzunluğu (vadi üstü,kuş uçuşu):	2100 metre	
Kanyon çıkış ağızı koordinatı:	41°39'14.78"N 33° 8'28.84"E Rakım:440 metre (Ilıca Şelalesi)	
Uzaklaşma mesafesi:	1 kilometre- Patika	
Buluşma noktası koordinatı:	41°39'33.21"N 33° 8'15.33"E Rakım:407 metre (Ilıca Camii)	
Kanyon Geçiş Süresi	6 saat	
Taban genişliği (min. maks.) Ortalama	1-3 metre "Dar"	
Duvar açıları: ortalama	Ortalama 85 derece "Dik"	
Duvar yükseklikleri:	En fazla 230 metre"Yüksek"	
Duvar yapısı:	Diktir ve tırmanışa uygun değildir.	
Kot farkı:	170 metre "Net kanyon içi kot farkı"	
İp iniş sayısı:	15 adet	
En yüksek iniş:	Yaklaşık 15 metre	
İniş özellikleri:	Çoğunlukla teknik ve sulu	
Yan geçiş sayısı:	1	
Yatay geçiş sayısı:	-	
Doğal emniyet noktaları:	-	
Yapay emniyet noktaları:	Yaklaşık 15 adet	
Asgari teknik malzeme:	Sulu kanyon için kullanılacak standart geçiş malzemeleri	
Asgari kişisel malzeme:	Gıda, su, ilkyardım malzemeleri, şahsi ilaç vb.	
Harici haberleşme:	Birkaç noktada düşük güçlü telefon sinyali vardır.	
Nesnel riskler	<ul style="list-style-type: none"> Taş düşme riski yüksek olduğundan kask sürekli takılmalıdır. Yağmur ihtimali var ise kanyon geçiş aktivitesi yapılmamalıdır. 	
Öznel riskler	<ul style="list-style-type: none"> Hatalı istasyon kurulmamalıdır. İpe girişlerde ikinci bir kontrol mekanizması olmalıdır. İniş emniyetçisi her an tetikte olmalıdır. Yürüyüşte taşların kaygan oluşuna dikkat edilmelidir. 	
Tavsiye notu:	<ul style="list-style-type: none"> Girecek ekibe göre yeteri miktarda ve yedekli ip alınmalıdır. En uzun ipin 40 metre olması yeterlidir. Kanyon genellikle dar-yüksek duvarlı ayrıca farklı tecrübeler kazandıran bir kanyondur. Yağmur yağma ihtimali varsa girilmemelidir. Kanyon ve negatif iniş tecrübesi düşük olan kişiler için zorlayıcıdır. 	

Şekil 12: Horma Kanyon İçi Mesafe ve Yükselti Grafiği

Kanyon yaklaşım mesafesi ve süresi

Yürüyüş platformundan 1 kilometredir.

Kanyon İçi Mesafe ve Geçiş Süresi

Kanyon vadisi üzerinden kuş uçuşu kanyon uzunluğu 2100 metredir. Ortalama tecrübeye sahip 6 kişilik bir ekiple emniyetli şekilde 5-6 saatte kanyon geçişi tamamlanabilir.

Kanyon Uzaklaşma Mesafesi ve Süresi

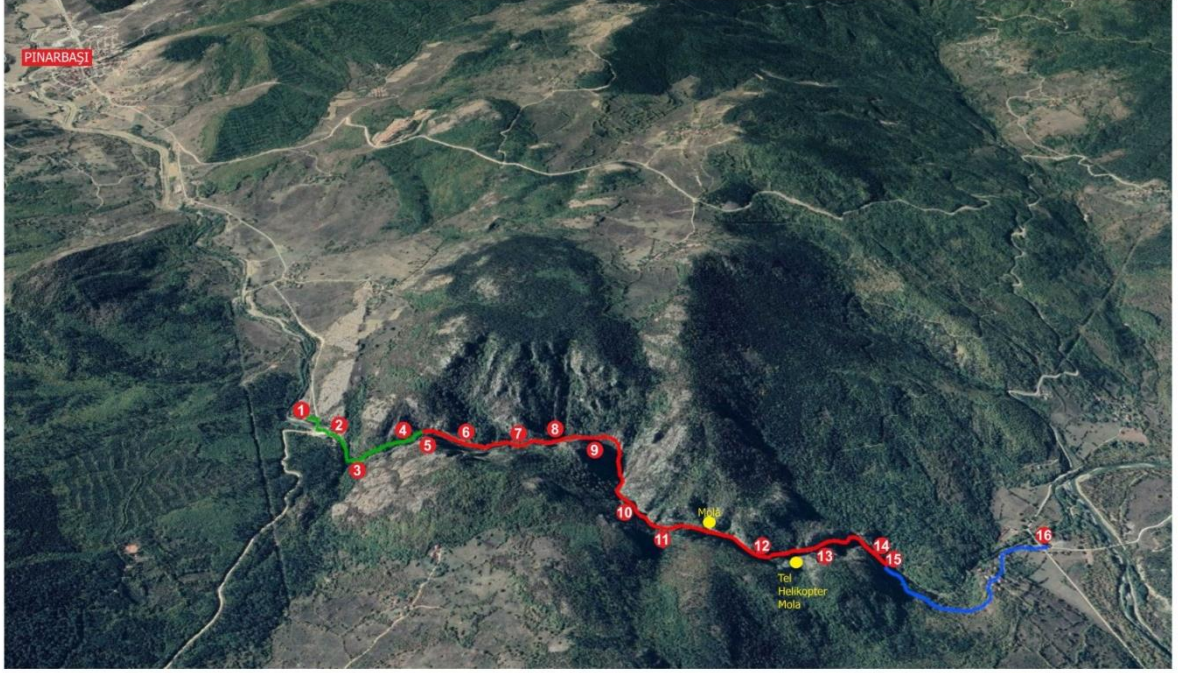
Kanyon bitişinde ılıca şelalesi bulunmaktadır. Uzaklaşma mesafesi patika yol üzerinden 1 kilometredir.

Kanyonun zorluk derecesi

ACA standartlarına göre 3 C1 II R ★★ şeklindedir.

- 3 - İp ve teknik ekipmanlar yoğunlukla kullanılır, bazı noktalarda tırmanma da gerektirebilir.
- C1 - Su akımı hafif ile orta şiddetlidir.
- II - Yarım gün içerisinde geçiş yapılabilir.
- R - Geçiş zorlandırıran faktörler mevcut. Teknik beceri ve muhakeme yeteneği gerektirir. Yeni başlayanlar için uygun değildir.
- ★★ - Teknik yönden ideal. Görsel ve eğlence yönünden iyi.

Şekil 13: Horma Kanyonu Geçiş Noktaları

① Otopark - Araç terk noktası	⑩ 5.teknik iniş 9mt.(ipli)
② Yürüyüş yolu başlangıcı	⑪ 6.teknik iniş 13mt.
③ Yürüyüş yolu asma köprü	⑫ 7.teknik iniş 15mt.(ipli)
④ Kanyon giriş noktası	⑬ 8.teknik iniş 20mt.(ipli/atla)
⑤ 1.teknik iniş 9mt.(ipli/atla) Kemerli taş	Çifte şelale - Suya atlanabilir.
⑥ Yapay Merdiven	⑭ 9.teknik iniş 10mt.(ipli/Oyuk)
Yürüyüş yoluna çıkış yapılabilir	Oyuktan ipsiz veya ip ile inilebilir.
⑦ 2.teknik iniş 7,5mt.(ipli/ipsiz)	⑮ 10.teknik iniş 17mt.(ipli/atla)
⑧ 3.teknik iniş 9mt.(ipli)	Ilica Şelalesi
⑨ 4.teknik iniş 10mt.(ipli)	⑯ Araç buluşma noktası

Ekip sayısı:

Kanyon geçişi için en az 4 kişilik bir ekibin olması emniyetli geçiş açısından önemlidir. Olası herhangi bir olumsuzluk durumunda (kaza vb.) 2 kişinin kanyonda kalması ve diğer iki kişinin ise yardım için kanyon çıkışına ulaşabilmesi önemlidir. Bu rapordaki geçiş bilgileri 6 kişilik bir ekip için hazırlanmıştır.

Su seviyesi tespiti:

Su seviyesinin yüksek olduğu durumlara, kanyon içerisindeki bazı dar noktalar geçişe müsait olmayacağından istasyon oluşturarak, alternatif yollardan geçilmesi gerekebileceğinden geçiş süresi ciddi anlamda etkilenecektir. Yağışlı ve yüksek debili su bulunduğu şartlarda kanyona girilmemesi tavsiye edilir.

Tablo 16: Horma Kanyonu Geçişi İçin Minimum Gerekli Ekipmanlar

Bireysel Ekipmanlar		
Malzeme Adı	Günübirlık	Kamplı
Kask	✓	✓
Emniyet Kemerı	✓	✓
İniş Ekipmanları (Sekizli/Atc Veya Pirana, Kilitli Karabına, Ekspres, Pursık, Emniyet İpi)	✓	✓
Neopren Elbise	✓	✓
Neopren orap	✓	✓
Eldiven	✓	✓
Bilekli Bot	✓	✓
Can Yeleği	✓	✓
Bıçak, Düdük	✓	✓
Kafa Feneri (Ip68)+ Yedek Pil	✓	✓
Kanyon antası	✓	✓
Sırt antası	-	✓
Uyku Tulumu + Mat	-	✓
1 Tam Takım Kuru Rahat Kıyafet	-	✓
Kişisel Temizlik ve Sağlık Malzemeleri	✓	✓
Kişisel Mutfak Malzemeleri	-	✓
Ortak Ekipmanlar		
İlk Yardım antası	✓	✓
Yeteri Kadar İp (Yedekli, 20-40 metre)	✓	✓
Teknik Malzeme antası (İstasyon Kurma Ekipmanları, Makaralar, Cumar, vb.)	✓	✓
Yeteri Kadar Su	✓	✓
Yeteri Kadar Gıda	✓	✓
akmak, Ocak	✓	✓
Tencere, aydanlık vb.	-	✓
Gps	✓	✓

Kanyon İçinde Mola ve Kamp Yeri İmkânları

12. geçiş noktası öncesinde ve sonrasında mola verme imkânı bulunmaktadır.

Telefon Sinyalleri

Kanyonun girişinde bulunan Çalkaya Köyü ile çıkışında bulunan Ilica Köyü'nde GSM hatları çekmektedir. Kanyon boyunca bazı noktalarda zayıf sinyaller alınabilmektedir.

Geçiş Kolaylığı İçin Kalıcı Önlemler

Bu kanyon, sportif kanyon formuna uygundur. Sportif kanyon geçişleri için herhangi bir kalıcı önlem almaya gerek yoktur.

4.5. Uyarı ve Tavsiyeler

Sportif kanyon geçişleri için en önemli kaza riski faktörü olan su seviyelerinin kanyon girişlerinde tespit edilmesi çok önemlidir. Ölçüm olmadan gözlem yoluyla yapılan su seviyeleri yanıltıcı olmaktadır. Kanyon girişlerine yakın bir noktaya yapılacak su seviye tespit kanalı kanyon sporu açısından faydalı olacaktır. Su seviyelerinin sürekli biliniyor olması ziraat, turizm, ulaşım gibi birçok alanda da faydalı olacaktır. Bu eksiklik Türkiye'deki tüm kanyonlarda mevcuttur.

5. MACERA TURİZMİ VE YATIRIM TAVSİYELERİ

5.1. Doğa ve Ekoturizm

Ekoturizm, Uluslararası Ekoturizm Topluluğu ve Küresel Ekoturizm ağına göre, çevreyi koruyan, yerel halkın refahını sürdüren ve ilgili tüm tarafların yorum ve eğitimini içeren doğal alanlara karşı sorumlu seyahat olarak tanımlanmaktadır. Ekoturizm pazarındaki başlıca ilgi çekici noktalar, deniz, milli parklar ve koruma statüsüne sahip diğer alanlar, biyolojik çeşitlilik, yerel kültürler ve doğal çevrenin korunma uygulamalarıdır. Odak noktası çevre hakkında bilgi edinmek, olumsuz etkileri en aza indirmek ve çevrenin korunmasına katkıda bulunmaktır.

Doğa ve ekoturizm, macera turizmini de içeren ana turizm segmentlerinden biridir. Bu segmentteki ürün ve hizmetler, vahşi doğa, yaban hayatı ve gökyüzü gözlem turizmi dâhil olmak üzere birçok biçimde olabilir. Her ne kadar, şehir ve yerleşimden uzak, ulaşımı zor olan doğa turizmi lokasyonlarına turist çekmek zor olsa da doğayı önemseyen ve ona saygı duyan uygulamaların benimsenmesi, bu konunun öneminin farkında olan bilinçli doğa turistlerini bu lokasyonlara çekebilir ve birçok farklı turizm imkânını da beraberinde getirebilir.

5.2. Doğa Temelli Macera Turizmi

Macera turizmi, fiziksel aktivite, doğal çevre ve kültürel gezi unsurlarından en az ikisini içeren bir yolculuk olarak tanımlanmaktadır. Macera turizmi genellikle risk içermekte ve turistten bazı beceriler talep etmektedir. Macera seyahati, hafif zorlukta ve zorlu macera yolculuğu olmak üzere ikiye ayrılır.

• Hafif zorlukta

Bu macera seyahati nispeten güvenlidir, beceri ve deneyim gerektirmez. Kategoriye dahil olabilecek örnekler; sırt çantasıyla gezme, kuş gözlemciliği, kampçılık, kano, balık tutma, yürüyüş, ata binme, safariler, yelken sörfü vb.

• Yüksek zorlukta

Bu macera seyahati ise daha risklidir ve daha fazla beceri ve deneyim gerektirir. Örnekler arasında mağaracılık, kanyon sporu, kaya tırmanışı ve doğa yürüyüşü sayılabilir. Bazen hafif zorluktaki macera etkinlikleri, vahşi bir nehirde kano, aşırı hava koşullarında veya yüksek rakımlarda yürüyüş gibi zorlu macera etkinlikleri haline gelir. Ayrıca, tehlike ve beceri kesin kavramlar değildir ve turistin kendi algısına bağlı olarak büyük ölçüde değişebilir.

Tablo 17: Zorlu ve Hafif Zorlu Macera Turizmi Türleri

ZORLU (HARD) MACERA	HAFİF ZORLU (SOFT) MACERA
<p>İPLİ TEKNİK GEREKTİREN Mağaracılık, Kaya Tırmanış, Kanyoning vb.</p> <p>ÖZEL EKİPMANLI Heli-ski, Uçurtma Sörfü, Yamaç Paraşütü, Yelken (Delta) Kanat vb.</p> <p>UZUN MESAFE Trekking, Backpacking vb.</p>	<p>MINIMUM EĞİTİM GEREKTİREN Yürüyüş, At Binme vb.</p> <p>KÜLTÜREL Arkeolojik Geziler vb.</p> <p>ÇEVRECİ Kuş Gözlemi, Safari, Araştırma Gezileri vb.</p>

Kaynak: Adventure Travel TradeAssociation

5.3. Macera Turizminde Risk Yönetimi

Macera turizmi kitle turizminden daha aktif olabilir veya daha kontrolsüz ortamlarda gerçekleşebilirken, bunun daha az güvenli olması gerektiği anlamına gelmez.

Uluslararası Standardizasyon Örgütü'nün (ISO) 2014'te macera turizmi güvenlik yönetimi için uluslararası bir standardı benimsemesi, macera turizm sektörünün profesyonelleşmesi için önemli bir gelişme sayılmaktadır. ISO / TR 21102 ve ISO 21103 olarak bilinen standart, macera turizmi faaliyetlerini mümkün olduğunca güvenli bir şekilde planlamak, iletmek ve sunmak için macera turizmi faaliyeti sağlayıcılarına bir temel sağlamaktadır. ISO Macera Turizmi Güvenlik Standardı, ISO/TC 228 WG 7 tek resmi, uluslararası macera turizmi standardıdır. Macera turizmi operatörlerinin güvenlik açısından operasyonları nasıl yönettiğini tanımlayan ISO 21101 ve ISO/TR 21102, macera turizmi ile ilgili minimum yeterlilikleri ve beklenen sonuçları belirlemektedir (ISO, 2014).

5.4. Macera Turistleri ve Oluşturdukları Pazar

Macera turistleri çeşitli olmakla birlikte çoğunun bazı ortak özellikleri vardır. Örneğin Avrupalı macera gezginleri harcanabilir paraya sahiptir ve iyi eğitilidir; özellikle zorlu macera aktivitelerinde ortalama olarak gençtirler. Y ve Z kuşağı iyi sunulmuş ve otantik deneyimler içeren, yerel insanlarla bağlantı kuran gezilere daha çok ilgi duymaktadır. Daha büyük yaş grupları, fiziksel olarak zorlayıcı faaliyetler arıyor olsalar da daha fazla paraya sahip olma ve düşük riskli faaliyetlere daha fazla odaklanma eğilimindedir. Adventure Travel Trade Association (ATTA)'a göre, 40 ile 70 yaş arasındaki insanlar pazarın üçte ikisini oluşturmaktadır.

Macera turizminde yaşa ve uzmanlık düzeyine göre dört bölüm vardır.

Tablo 18: Macera Turistleri Kategorileri

Uzmanlık Düzeyi Yüksek			
Genç Yaş Grubu (18-44 yaş aralığı)	Genç Macera Turizmi Meraklıları	Olgun Macera Turizmi Meraklıları	Orta Yaş Grubu (45-70 yaş aralığı)
	Genç Eğlenceli Macera Turizmi Seyahatçileri	Olgun Eğlenceli Macera Turizmi Seyahatçileri	
Uzmanlık Düzeyi Düşük			

Kaynak: Centre for the Promotion of Imports (CBI)

Uzmanlık düzeyi düşük macera gezginleri, çoğunlukla bir dizi hafif zorlukta macera turizmi faaliyetiyle ilgilenir ve bunu kültürel geziler gibi diğer etkinliklerle birleştirmeyi sever. Avrupalılar tarafından her yıl başka bir ülkeye 100 milyon macera gezisi gerçekleştirilmektedir. Pek çok macera yolcusu olmasının yanı sıra, ziyaret edilen yerel ekonomilere de büyük katkı sağlanmaktadır. Macera gezginlerinin tüm seyahat masraflarının üçte ikisi bulunulan lokasyonda harcanmaktadır. Eşsiz deneyimler arayan Avrupalılar, teknolojiye bağlı değişiklikler ve sağlık deneyimlerine artan ilgi, macera turizmi pazarını etkilemektedir. Avrupalı turistler macera gezginlerinin neredeyse % 60'ını oluşturmaktadır.

Macera turizmi, 2012'den bu yana dünya çapında yıllık ortalama %21 oranında büyümektedir. Avrupa macera turizmi pazarının da yıllık ortalama en az %21 oranında büyümesi beklenmektedir. 2019 Europe Assistance Ipsos anketine göre, 1980 ile 1995 yılları arasında doğan Y kuşağı veya Y kuşağı turistlerinin yeni tür deneyimleri test etme olasılığı daha yüksektir. Aynı ankete göre, Avrupalı Y kuşağının %59'u, doğada bir kulübede kalmak, vahşi doğada kamp yapmak veya dünyayı dolaşmak gibi en az bir tür macera deneyimine sahiptir. Çocuksuz Y ve Z kuşağı turistler, zorlu turizm faaliyetlerinden en çok keyif alan gruptur.

5.5. Macera Turizmi Pazarı Olarak Avrupa'nın Sunduğu Fırsatlar

Macera gezginleri, varış yerlerini doğal güzelliklere, mevcut aktivitelere ve iklime göre seçerler. İnsanların macera yolculuğuna katılma nedenleri çok çeşitlidir, ancak en önemli motivasyonları rahatlama, yeni yerler keşfetme, aileyle zaman geçirme ve farklı kültürleri öğrenmedir.

ATTA'ya göre, 2019 yılında dünya çapında macera turizminde kişiye özelleştirilmiş seyahat güzergahları ana trend olmuştur. Avrupalı gezginler, benzersiz bir macera seyahati deneyimi arama eğilimindedirler. Bu, tur operatörleri aracılığıyla önceden tanımlanmış turları daha az satın aldıkları, bunun yerine kendi rotalarını belirledikleri anlamına gelmektedir. Macera gezginlerinin, macera aktivitelerinde çok esnek olmaları beklenmektedir. Maceracılar erişilmesi zor olan ancak henüz popüler olmayan yerler ararlar. Macera turizminin ayrılmaz bir şekilde insan ve doğa sermayesi ile bağlantılı olduğunu anlaşılmaktadır. Bu kaynakların korunması ve teşvik edilmesi önemlidir ve bu sektörün sürekli gelişimi bu değerli varlıkları korumaya bağlıdır.

5.6. Macera Turizmi Pazar Görünümü- 2026

2010 yılında, ilk küresel macera turizmi pazarı boyutlandırma çalışması ATTA, The George Washington University (GWU) ve Xola Consulting iş birliği ile gerçekleştirilmiştir. Macera turizminin

küresel değerinin 89 milyar ABD doları olduğunu belirlenmiştir. Çalışma 2013 yılında tekrarlanmış ve gezginlerin % 42'sinin macera gezileri için ayrıldığını ve bu da sektörün 263 milyar ABD doları değerinde olduğunu ortaya çıkarmıştır.

2018 yılında Dünya'da yaklaşık 1,5 trilyon ABD doları turizm harcamasının macera turizmi payı 586 Milyar ABD dolarlık hacme ulaşmış durumdadır. Allied Market Reseach firmasının yaptığı araştırmaya göre 2018'de 586,3 milyar ABD doları değerindeki küresel macera turizmi pazarının 2026'da 1.626,7 milyar ABD dolarına ulaşması ve 2019'dan 2026'ya kadar% 13,3'lük bir YBBO (yıllık bileşik büyüme oranı) kaydetmesi beklenmektedir. Seyahat ve turizm sektörünün gelişimi, macera turizmi pazarının büyümesini desteklemektedir.

Macera turizmi, tatil sırasında karşılaşılan belirli bir riskle seyahat veya keşif anlamına gelir. Macera turizmi, tırmanma, yürüyüş, mağaracılık, rafting ve diğerleri gibi bazı aktiviteleri içerir. Turizm, katlanarak büyüyen sektörlerden biridir ve bunların arasında macera turizmi, en hızlı büyüyen segmentlerinden biridir. Seyahat pazarı anketine göre, Avrupa ve Amerika bu pazarda öne çıkan iki bölgedir(Adventure Tourism Market Research Report, 2019).

2020 yılı boyunca etkisini gösteren Covid-19 salgını, turizm sektörü gelirlerinin United Nations World Tourism Organization (UNWTO) verilerine göre %69,5 oranında azalmasına neden olmuştur. Turizm eğilimlerinin değişmesine de neden olan salgın, bireylerin her şey dahil konseptinden uzaklaşarak daha bireysel olan doğa turizmine yönelmesini sağlamaktadır. Bu eğilimlerin 2021 yılında belirgin hale geleceği öngörülmektedir.

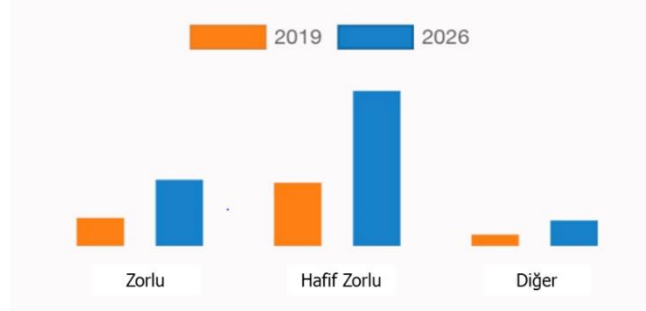
5.7. Macera Turizmi Pazarında Beklentiler

Küresel macera turizmi pazarı, Allied Market Reseach firmasının web sayfasında yer alan raporda tür, aktivite, gezgin türü, yaş grubu, satış kanalı ve bölgeye göre bölümlere ayrılmıştır. Türe göre, piyasa sert, hafif ve diğerleri olarak sınıflandırılır. Aktiviteye göre, kara bazlı aktivite, su bazlı aktivite ve hava bazlı aktivite olarak ikiye ayrılır. Yolcunun türüne bağlı olarak, yalnız, arkadaşlar / grup, çift ve aile olarak kategorize edilir. Yaş grubuna göre 30 yaş altı, 30-41 yaş, 42-49 yaş, 50 yaş ve üstü şeklinde bölünmüştür. Satış kanalı segmenti, seyahat acentesi ve doğrudan içerir. Macera turizmi pazarı bölgelere göre Kuzey Amerika, Avrupa, Asya-Pasifik ve LAMEA genelinde analiz edilmiştir.

Macera Turizmi Pazarı

Türe göre

Hafif zorlu (soft) turizm segmentleri küresel macera turizmi pazarına hâkimdir ve tahmin dönemi boyunca hâkimiyetini sürdürmesi beklenmektedir.

Kaynak: Adventure Tourism Market Research Report, 2019

Aktiviteye Göre

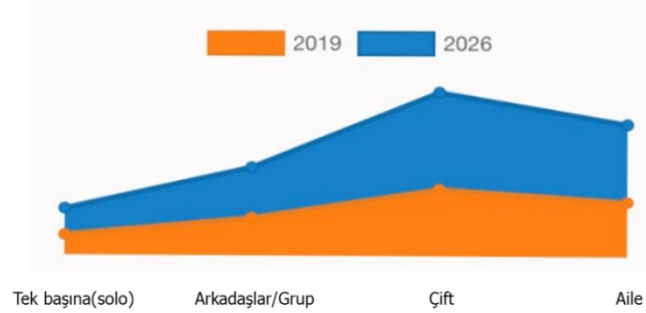
Hava bazlı faaliyet segmentinin tahmin döneminde en hızlı YBBO (Yıllık Bileşik Büyüme Oranı) ile büyüyeceği tahmin edilmektedir.

Kaynak: Adventure Tourism Market Research Report, 2019

Gezgin Türüne Göre

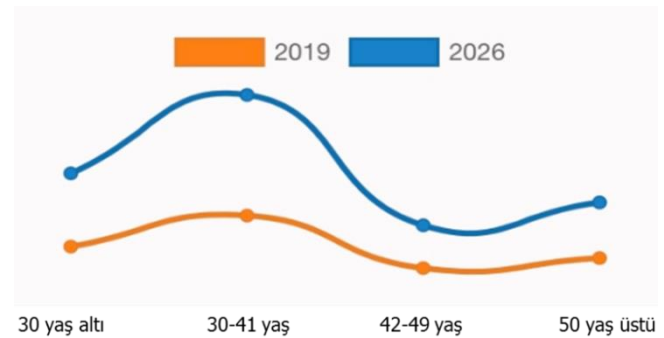
Çift gezgin segmentinin tahmin döneminde en hızlı YBBO ile büyümesi beklenmektedir.

Kaynak: Adventure Tourism Market Research Report, 2019

Yaş Grubuna Göre

30-41 yaş segmentinin tahmin döneminde en hızlı YBBO ile büyüyeceği tahmin edilmektedir.

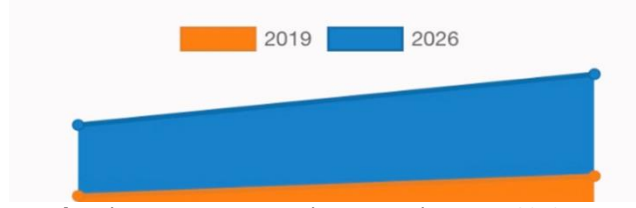

Kaynak: Adventure Tourism Market Research Report, 2019

Satış Kanalına Göre

Doğrudan segmentin tahmin döneminde en hızlı YBBO (yıllık bileşik büyüme oranı) ile büyümesi öngörülmektedir.

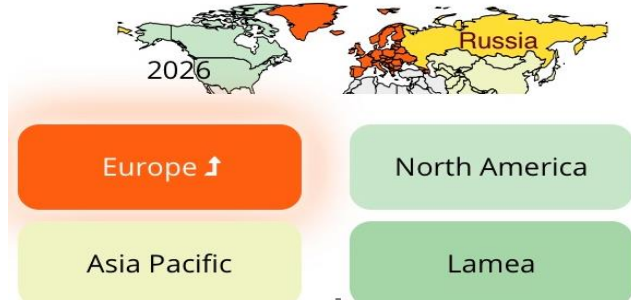

Kaynak: Adventure Tourism Market Research Report, 2019

Bölgeye Göre

Avrupa, Küresel Macera Turizmi pazarına hâkimdir ve tahmin döneminde%11,9'luk YBBO (yıllık bileşik büyüme oranı) ile büyümesi beklenmektedir.

Sey:

Kaynak: Adventure Tourism Market Research Report, 2019

5.8. Macera Turizmi Sektöründe UNWTO Projeleri

Birleşmiş Milletler kuruluşu olarak UNWTO, turizm yoluyla toplum gelişimini geliştiren projeleri desteklemek için önemli kaynaklar ayırmaktadır. UNWTO birkaç yıldır turizm geliştirme projeleri özellikle toplum düzeyinde hedeflenen ST-EP (Sürdürülebilir Turizm-Yoksulluğu Sonlandırmak) Girişimi gibi programlar aracılığıyla dünya çapında turizm geliştirme taban projeleri inşa etmektedir.

Toplumunu içeren başarılı bir ST-EP projesine bir örnek, daha az bilinen bölgelere bağlanan, bu sitelerin turizm potansiyelini ortaya çıkaran ve onları yoksul topluluk için kazançlı ekonomik varlıklara dönüştüren bir yürüyüş rotası oluşturan Nepal'in Büyük Himalaya Yolu projesidir. Bu bölgelerde yaşayan yerel halk, trekking ve macera turizmi konusunda eğitilmiş, sonunda sürdürülebilir turizm gelişimi için olanak sağlayan bir ortam yaratılmıştır (UNWTO, 2012).

Geliştirilecek turizm projelerinde UNWTO tecrübelerinden de faydalanılabileceği değerlendirilmektedir.

5.9. Türkiye'de Turizm Verileri

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre Türkiye toplam turist sayısında 6. ancak turizm gelirlerinde 13. sıradadır. Her ne kadar 2002'den bu yana turizm gelirleri listesinde düşüş görülsede, turist sayısı göz önüne alındığında, Türkiye'nin önemli bir potansiyeli olduğu açıktır. TÜİK verileri, ülkemize gelen turistlerin en çok harcamayı konaklama ve yeme-içme kalemlerinde yaptığını, günlük turizm harcamalarının ortalamasını göstermekte ve bu veriler yapılacak yatırımlara rehberlik etmektedir. Macera turizmi, ülkemizin doğal imkân ve güzellikleri sayesinde turizm gelirlerindeki payın artışı için iyi bir alternatif turizm alanı olabilme potansiyeline sahiptir. Doğru yatırım ve uygulamalarla, gelir seviyesi yüksek yabancı turistlerin macera turizmi çerçevesinde ülkemize çekilmesinin, turizm gelirleri payının artmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 19: Ülkelere Göre Gelen Turist Sayısı Dünya Sıralaması (Milyon Kişi)

Sıralama	Ülke	2019	2018	2017
1	Fransa	..	89.4	86.9
2	İspanya	83.7	82.8	81.9
3	A.B.D.	79.3	79.7	77.2
4	Çin	65.7	62.9	60.7
5	İtalya	64.5	61.6	58.3
6	TÜRKİYE	51.2	45.8	37.6
7	Meksika	45.0	41.3	39.3
8	Tayland	39.8	38.2	35.6
9	Almanya	39.6	38.9	37.5
10	İngiltere	39.4	36.3	37.7
11	Japonya	32.2	31.2	28.7
12	Avusturya	31.9	30.8	29.5
13	Yunanistan	31.3	30.1	27.2
14	Malezya	26.1	25.8	25.9
15	Portekiz	24.6	22.8	21.2
16	Rusya	24.6	22.8	21.2

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2020

Tablo 20: Ülkelere Göre Turizm Gelirleri Dünya Sıralaması (Milyar \$)

Sıralama	Ülke	2019	2018	2017
1	A.B.D.	214.1	214.7	210.7
2	İspanya	79.7	81.7	75.3
3	Fransa	63.8	66.0	58.9
4	Tayland	60.5	56.4	52.4
5	İngiltere	52.7	50.0	48.0
6	İtalya	49.6	49.3	44.2
7	Japonya	46.1	42.1	34.1
8	Avustralya	45.7	45.0	41.7
9	Almanya	41.6	43.0	39.9
10	Makao	39.5	40.7	35.9
11	Çin	35.8	40.4	38.6
12	Hindistan	30.0	28.6	27.4
13	TÜRKİYE	29.8	25.2	22.5
14	Hong Kong	29.0	36.9	33.3
15	Kanada	27.0	26.4	25.0
16	Meksika	24.6	22.5	21.3
17	Avusturya	22.9	23.1	20.5
18	B.Arap Emir.	21.8	21.4	21.0

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2020

Œekil 14: 2020 Yılı Turizm Gelirinin Harcama Kalemlerine Göre Dağılımlı

Harcama Türü		Miktar (1.000 \$)	Pay (%)	
Toplam turizm geliri (A+B)		12 059 320	100,0	
KiŒisel harcamalar (A)		9 998 320	82,9	
Harcama türü	KiŒisel harcamalar	Yeme içme	2 815 772	23,3
		Konaklama	1 255 681	10,4
		Sağlık	548 882	4,6
		UlaŒtırma (Türkiye içi)	827 384	6,9
		Spor, eğitim, kültür	104 716	0,9
		Tur hizmetleri	30 744	0,3
		Yerli uluslararası ulaŒtırma	1 882 315	15,6
		Cep telefonu dolaŒım harcamaları	47 414	0,4
		Marina hizmet harcamaları	27 929	0,2
		Diğer mal ve hizmetler	2 457 483	20,4
	Diğer mal ve hizmetler	Giyecek ve ayakkabı	1 540 506	12,8
		Hediyelik eŒya	480 515	4,0
		Halı, kilim vb.	25 220	0,2
		Diğer harcamalar	411 241	3,4
Paket tur harcamaları (lkemize kalan pay) (B)		2 060 999	17,1	

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İŒletmeler Genel Müdürlüğü, 2020

5.10. Dünyadan Çeşitli Kanyon Turizmi Tanıtım ve Reklam Örnekleri

Kanyon turizmi macera turizmi açısından değerlendirildiğinde doğrudan turistik bir faaliyet olabildiği gibi, bir paketin parçası da olabilmektedir. Dünya'nın farklı noktalarındaki kanyonlara ait tanıtıcı metinler aşağıda yer almaktadır.

Japonya

Banjo Kanyonu, Izu bölgesinde bulunur ve yarım günlük, turistik geçiş için ideal bir kanyondur. 15 dakikalık bir doğa yürüyüşü ve güvenlik turundan sonra yaklaşık 1,5 saat dere yürüyüşü, vücut raftingi ve atlayışlar bütün günü eğlenceli kılacak (Explore Shizuoka, 2020).

Fransa

Borne Yarıkları, eğlenceli bir kanyon geçişi arayanları bekliyor. Sulu geçiş için uygun olan bu kanyon, yürüyüş, su atlayışları, ip inişleri ve muhteşem bir manzara içeriyor. 1100 metre rakımda başlayan bu geçiş sizleri muhteşem bir manzarayla tanıştıracak. Toplamda 150 metrelik iniş sizi obruklardan, su tünellerinden, doğal su havuzlarından geçirmeyi ve size eğlenceli bir gün sunmayı vaat ediyor. Geçişte ip tekniklerine gerek olmadığı için başlangıç seviyesine çok uygundur(Ardeche Tourist Board).

İzlanda

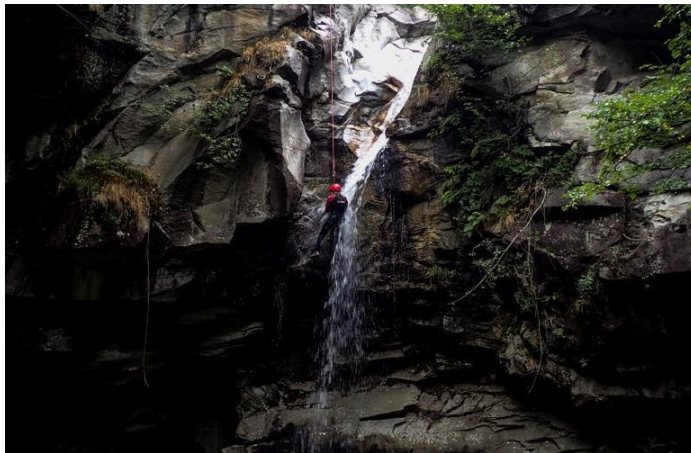
Jokulsargljufur Kanyonu, İzlanda'nın ikinci en uzun nehri olan güçlü Jökulsá á Fjöllum Nehri'nin nasıl oluştuğu hakkında bilmeniz gereken her şeyi anlatan "buzul nehir kanyonu" anlamına gelir. İzlanda'nın en derin kanyonlarından biri olan ve yaklaşık 25 kilometre uzunluğundaki bu dev ve antik manzara, kaçırılmaması gereken bir yer. Jokulsargljufur Kanyonu, İzlanda'nın kuzeyindeki Vatnajokull Milli Parkı'nda yer almaktadır(Fun Iceland).

İspanya

Guadalmina, 28 kilometre uzunluğunda bir nehir olup, geçtiği bölgede kanyon sporuna çok uygun yarıklar oluşturmuştur. Başlangıç seviyesindeki bu kanyon geçişinde şelale inişleri, su atlayışları, kaydırak şeklinde inişler mevcuttur. Kanyon sporuna başlamayı düşünenler için Guadalmina en iyi seçim, müthiş doğası macera fotoğrafçılığına uygun, bütün günü sıkılmadan geçirmek isteyenlere göre bir yolculuk(Manawa, 2020).

İsviçre

Alp dağlarından eriyen suyu izleyin ve **Boggera** dere vadisinde bir maceraya gelin. İsviçre dağları arasında, Avrupa'nın en ulaşılabilir kanyonu Boggera, doğası ve yapısıyla büyüleyici. 4 ve 5,5 saatlik 2 farklı tur içinde, 30-45 dakikalık doğa yürüyüşü, 10-17 metrelik şelale atlayışları, ip inişleri, derin su geçişleri vardır, yüzme bilinmesi önerilir(Manawa, 2020).

Nepal

Chamje Khola, dünyanın en büyük kanyonlarından biri. Chamje Kanyonu, Nepal Himalayalarının kalbinde, 8091 m'de doruğa ulaşan Annapurna masifleri ile dünyanın 8. en yüksek dağı olan Manaslu (8163m) arasında yer almaktadır. 2004'ten başlayarak, Himalayan Canyon Team yaklaşık 30 kanyon açtı, ancak 2011 yılında keşfi, 7 kilometrelik bir kanyon uzunluğu ve toplamda 2300 metreye varan dikey düşüşler için yüksek irtifada çok zor ve karlı bir erişim dahil olmak üzere 5 günlük bir faaliyet oldu(Speleo-Canyon-Ariege).

Amerika Birleşik Devletleri

Antilop Kanyonu, Arizona'nın Page, yakınlarındaki Antilop Kanyonu, tüm dünyada ziyaret edilebilecek en iyi 25 yerden biridir. Navajo bölgesinin kalbinde 1997 yılında turizme açılan Antilop Kanyonu, her yıl yüz binlerce turistin içinden geçtiğini görüyor. Çölün bu bölümünde meydana gelen ani sellere bağlı milyonlarca yıllık su erozyonu, kıvrımlı, dönen kumtaşından oluşan muhteşem bir yeraltı manzarasına yol açtı. Zemin kaya ve kumdur ve çatı, güneş ışınlarının ve düşen kumun durduğunuz yere inmesine izin vererek görsel olarak büyüleyici bir mucize yaratır.

Slot Kanyonu, kayaların arasından akan suyun oluşturduğu dar bir kanyondur. Kaya normalde kumtaşı veya kireçtaşı gibi daha yumuşaktır. Ve bir slot kanyonu her zaman genişliğinden daha derindir. Doğanın gücünün yarık kanyona nasıl sebep olduğunu kendiniz keşfedin. Arizona ve Utah gibi çöl bölgeleri, birçok Slot Kanyonuyla ünlüdür

5.11. Yatırım Tavsiyeleri

Doğa ve Eko turizm Temelinde Yatırım İpuçları:

Doğa temelli turizmin geliştirilmesi, öncelikle oldukça hassas yerel bağlamlara uyacak sürdürülebilir, sağlıklı ve doğa ile bütünleşik hazırlanmış özel yaklaşımlar gerektirmektedir. İşi veya ürünü daha sürdürülebilir hale getirmek için uygulamalarda aşağıda yer alan kriterlerin dikkate alınmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması,
- Enerji verimliliğini artırılması,
- Kaynakların kullanımının optimize edilmesi,
- Çevrenin korunmasının teşvik edilmesi,
- Sıfır atık uygulamalarının kullanılması,
- Karbon salınımının, geri dönüşümün ve yeniden kullanımın dikkate alınması,
- Ekolojik uygulamaların kullanılması (yağmur suyu hasadı, gri suyun kullanımı vb.)

Bunun yanı sıra;

- Biyoçeşitlilik dâhil olmak üzere, pazarlamada bölgenin benzersiz doğal cazibe merkezleri tanıtılmalıdır.
- Her beceri seviyesinden ve yaştan ekoturistlerin ve doğanın ihtiyaçlarını karşılamak için farklı uzunluklarda ve zorluk seviyelerinde parkurlar ve rotalar oluşturulabilir. Ancak bu yolların yerel doğayı ve ekosistemi tehlikeye atmadığından emin olunmalıdır.
- Festivaller ve şenlikler doğru amaç ve uygulama ile yapıldığında yerel kalkınma hedeflerine katkıda bulunabilirler. Festivaller yerel nitelikler hakkında farkındalık yaratabilir ve daha büyük veya yeni hedef gruplarını hedef lokasyona çekebilir.
- Ziyaret etmek için birden fazla neden sunarak lokasyon çekici hale getirilebilir. Doğa temelli turizmi diğer turizm türleri ve boş zaman etkinlikleri ile birleştirmek de iyi bir fikir olabilir. İlgi noktalarını birbirine bağlayan rotalar ve paketler oluşturmak için bölge içindeki ve dışındaki diğer girişimcilerle iş birliği yapılabilir.
- Eko turistleri hedefleyen ve ihtiyaçlarını karşılayan internet ve sosyal medya uygulamalarının aktif kullanılması faydalı olacaktır.
- Uygulamalar daha çevre dostu veya daha sürdürülebilir hale getirildiği takdirde sertifikalandırma fayda sağlayacaktır. Sertifikalar, eko turistler tarafından giderek daha fazla bir seçim kriteri olarak kullanıldığından pazar için oldukça önemlidir.

Macera Turizmi Temelinde Yatırım Tavsiyeleri

Macera turizmi lokasyonlarının tanıtımı yapılırken dikkat edilecek bazı noktalar aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Bölgenin el değmemiş doğasına, keşfedilmemiş doğal güzelliklerine vurgu yapılması,
- Benzersiz doğal güzelliklerinin ön planda tutulması, lokasyonun benzersiz özelliklerinin tanıtım yaparken göz önünde bulundurulması,
- Gökyüzü gözlemi olanaklarına dikkat çekilmesi, bölgede var olanzölem merkezlerinin belirtilmesi,
- Eğlenceye yönelik macera gezginlerini cezbetmek için çeşitli hafif zorlukta macera etkinlikleri tekliflerinin sunulması,
- Çocukları ile seyahat eden eğlenceye yönelik macera gezginleri için etkinliklerin en azından kısmen çocuk dostu olarak tasarlanması,

- Zorlu macera etkinlikleri için farklı zorluk ve uzunluktaki rotalara, spor alanlarına vurgu yapılması (kaya tırmanışı için uygun yüksek kayalar, kanyon geçişleri vb.)
- Yüksek uzmanlığa sahip zorlu macera turistlerini çekmek için, rehberlerin işin uzmanı olduğundan emin olunması,
- Her kategoride güvenli ve net hizmetler sunulması, bir kurs sunulurken, ilgili riskler ve gerekli deneyim hakkında bilgilendirme yapıldığından emin olunması, fotoğraflar ve yeterli bilgiyle iyi hazırlanılması,
- Ziyaretçilere bir etkinliğin sunduğu zorluk seviyesi hakkında çok net olunması,
- Tur operatörlerine ayrıntılı fotoğraflar da dâhil olmak üzere açık broşürler gibi yeterli bilgi sağlanması (gidilen mesafe, rakımdaki değişim, süre, molaların sayısı, harcanan kalori vb.),
- Sağlıklı yiyecekler sunulması,
- Promosyon faaliyetleri için sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve karma gerçeklik (MR) kullanılması,
- Bir motto belirlenmesi.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Macera turizmi, dünya turizm harcamasındaki payı göz önüne alındığında, önemli ölçüde büyüme potansiyeline sahip, ilgi çekici ve çevre dostu olarak görülen, uzun süreli ve sürdürülebilir ürünlere yönelik bir değer ve yatırım önerisi olarak görülmektedir. Son zamanlarda dünyada daha iyi tanımlanmış olduğu, yatırımcılar için daha fazla fırsat ve macera turistleri için daha fazla seçenek içerdiği ve tüm paydaşlarıyla bütünsel bir konsept oluşturduğu değerlendirilmektedir.

Gerçekleştirilen çalışmalar ve kanyon geçişleri sonucunda Horma, Çatak-1, Çatak-2 ve Ersizlerdere Kanyonları için teknik detaylar tablolaştırılmıştır. Bu raporlar için kanyon giriş ve çıkış noktaları ulaşım imkânları incelenmiş, kanyon içi geçişler işaretlenmiş ve detaylandırılmış, kanyon içi GSM hatları imkânları tespit edilmiş, kanyon zorluk dereceleri American Canyoneering Assosiation (ACA) kriterlerine uygun olarak belirlenmiştir.

ACA derecelendirmeleri Horma Kanyonu için 3 C1 II R ★★, Çatak-1 Kanyonu için 2 C1 IV PG ★★, Çatak-2 Kanyonu için 2 C1 III PG ★★ ve Ersizlerdere Kanyonu için 2 C1 III R ★★ olarak tespit edilmiştir.

Kanyonların çevrelerindeki turistik unsurlarla bir bütün olarak değerlendirildiklerinde macera temalı turizm faaliyetleri için değer taşıdığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Kanyonların çeşitli doğa sporlarına elverişli olan potansiyeli değerlendirilerek, kanyon sporunun yanında, maceraseverlerin beklentilerine uygun, alternatif seçenekler sunan aktiviteler geliştirilebileceği değerlendirilmektedir. Bu aktiviteler, rafting, kano, kaya tırmanışı, via ferrata, zipline, kanyon swing, bungee jumping, yürüyüş ve bisiklet rotaları, vahşi yaşam gözlemi, karanlık gökyüzü, hava sporları vb. olarak sıralanabilir. Raporları düzenlenmiş kanyonlar özelinde bu faaliyetlerden kaya tırmanışı, via ferrata, zipline, kanyon swing, bungee jumping aktivitelerinin düzenlenmesi önerilmektedir.

Kanyon giriş ve çıkışlarında giyinme kabini, duş ve zorunlu ihtiyaç tesisi imkânları bulundurulması kanyon geçişlerini gerçekleştiren sporcular ve ziyaretçiler açısından önem taşımaktadır.

Turizm faaliyetlerinin erişilebilir olabilmesi için araç yollarının iyileştirilmesi ve konaklama olanaklarının çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Kanyon giriş ve çıkışlarının tabelalandırma ve işaretleme eksiklikleri ile bölgede ziyaret edilecek unsurlara giden yolların işaretleme eksiklikleri giderilmelidir.

Turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için yerel halkın sorumluluk aldığı iş modelleri geliştirilmeli ve halkın turizm faaliyetlerinden elde ettiği gelirin sürdürülebilirliği hizmet kalitesi ve çeşitliliği konularında danışmanlık sağlanarak temin edilmelidir.

Horma, Çatak-1, Çatak-2 ve Ersizlerdere Kanyonları için düzenlenen raporlar TR82 Bölgesi'nde yer alan ve turizm faaliyetleri açısından değer taşıyan Valla, Malyas, Aydos (Şehriban) ve Türkeli Çatak kanyonları için de düzenlenebileceği değerlendirilmektedir.

Kanyon turizmine ilişkin dünyadaki çeşitli örnekler incelendiğinde ve derecelendirme sistemindeki kanyon geçiş süresi ve risk bölümleri birlikte değerlendirildiğinde Horma Kanyonu, Çatak-1 Kanyonu, Çatak-2 Kanyonu ve Ersizlerdere Kanyonu'nun bir macera turizmi paketinde zorlu faaliyet olarak yer alması gerektiği ve hafif zorlu diğer faaliyetler ve kültür, gastronomi, tarih gibi diğer turizm türleriyle tamamlanması gerektiği değerlendirilmektedir. Diğer yandan, özellikle derecelendirme sistemindeki risk bölümleri X veya XX olarak yer alacak kanyonlar olması durumunda, bu kanyonların sadece geçiş ile ilgilenen profesyonel sporculara yönelik olduğu ve genel turizm kitlesi için ise bir tanıtım aracı olabileceği değerlendirilmektedir.

7. KAYNAKÇA

- Amerikan Kanyon Derneği - American Canyoneering Association. (tarih yok). *ACA Canyon Ratings*. Kasım 2, 2020 tarihinde Amerikan Kanyon Derneği Web Sitesi: <https://www.canyoneering.net/docs/ratings.pdf> adresinden alındı.
- Ardeche Tourist Board. (tarih yok). *Les Gorges De La Borne*. Aralık 10, 2020 tarihinde Ardeche Tourist Board Web Sitesi: <https://www.ardeche-guide.com/activites/piscines-parcs-aquatiques/les-gorges-de-la-borne-4627628> adresinden alındı.
- Centre for the Promotion of Imports (CBI). (2021, Ocak 20). *The European market potential for adventure tourism*. Mart 4, 2021 tarihinde CBI Web Sitesi: <https://www.cbi.eu/node/1029/pdf> adresinden alındı.
- Explore Shizuoka. (2020). *Canyoning: Izu Banjyo Canyon*. Aralık 14, 2020 tarihinde Explore Shizuoka: <https://exploreshizuoka.com/shizuoka-post-type/canyoning-izu-banjyo-canyon/> adresinden alındı.
- FIC (Uluslararası Kanyon Derneği - Fédération Internationale de Canyonisme). (tarih yok). *Our Mission*. Kasım 2, 2020 tarihinde FIC Web Sitesi: <http://ficanyon.org/what-we-do/> adresinden alındı.
- Fun Iceland. (tarih yok). *Jökulsárgljúfur Canyon*. Aralık 11, 2020 tarihinde Fun Iceland: <https://www.funice.land.is/nature/canyons/jokulsargljufur/> adresinden alındı.
- ICOpro. (tarih yok). *ICOpro Bolting*. Kasım 5, 2020 tarihinde ICOpro (Profesyoneller için Uluslararası Kanyon Örgütü - International Canyoning Organization for Professionals) Web Sitesi: https://www.icopro.org/pages/advantages-to-explore-and-bolt-new-canyons-with-icopro_46.html adresinden alındı.
- ICOpro. (tarih yok). *Project Development: PRODEV*. Kasım 5, 2020 tarihinde ICOpro (Profesyoneller için Uluslararası Kanyon Örgütü - International Canyoning Organization for Professionals) Web Sitesi: https://www.icopro.org/pages/project-development_48.html adresinden alındı.
- ISO. (2014). *ISO 21101:2014(en): Adventure tourism — Safety management systems — Requirements*. Kasım 16, 2020 tarihinde ISO Online Browsing Platform: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:21101:ed-1:v1:en> adresinden alındı.
- Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği. (2018). *Kanyon Hakkında*. Kasım 2, 2020 tarihinde Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği Web Sitesi: <https://www.kad.org.tr/kanyon-hakkında> adresinden alındı.

Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği. (tarih yok). *Türkiye Kanyon Haritası*. Kasım 2, 2020 tarihinde Kanyon ve Doğa Sporları Araştırma Derneği Web Sitesi: <https://www.kad.org.tr/turkiye-kanyon-haritasi> adresinden alındı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. (2020). *2020 Ocak-Eylül Turizm İştatistikleri*. Aralık 18, 2020 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Web Sitesi: <https://yigm.ktb.gov.tr/Eklenti/78391,turizmistatistikleri2020-3-ceyrekpdf.pdf?0> adresinden alındı.

Küre Dağları Milli Parkı. (tarih yok). *Küre Dağları*. Ağustos 12, 2021 tarihinde Küre Dağları Milli Parkı İnternet Sitesi: <https://www.kdmp.gov.tr/kdmp-hakkinda/kure-daglari> adresinden alındı.

Manawa. (2020). *Canyoning Excursion at Guadalmina Gorge near Marbella*. Aralık 11, 2020 tarihinde Manawa: <https://www.manawa.com/en-GB/activity/spain/costa-del-sol/canyoning/canyoning-excursion-at-guadalmina-gorge-near-marbella/1681> adresinden alındı.

Manawa. (2020). *Canyoning in Boggera canyon, Valle di Cresciano*. Aralık 11, 2020 tarihinde Manawa: <https://www.manawa.com/en-GB/activity/switzerland/ticino/canyoning/canyoning-in-boggera-canyon-valle-di-cresciano/6568> adresinden alındı.

Nitesh Chouhan, H. V. (2019). *Adventure Tourism Market Research Report*. Allied Market Research.

Speleo-Canyon-Ariege. (tarih yok). *Chamje Khola*. Aralık 14, 2020 tarihinde Speleo-Canyon-Ariege Web Sitesi: <https://www.himalayancanyonteam.com>; <http://www.speleo-canyon-ariege.com/himalayan-canyon-team/video-de-l-expedition-chamje-khola-2011> adresinden alındı.

Tarım ve Orman Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü. (tarih yok). *Kastamonu-Ersizlerdere Kanyonu Tabiat Parkı*. Tarım ve Orman Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü İnternet Sitesi: <https://bolge10.tarimorman.gov.tr/Menu/68/Kastamonu-Ersizlerdere-Kanyonu-Tabiat-Parki> adresinden alındı.

UNWTO. (2012, Aralık 12). *The Great Himalaya Trail in Nepal*. Aralık 10, 2020 tarihinde UNWTO (United Nations World Tourism Organization) Web Sitesi: <https://www.unwto.org/archive/global/news/2012-12-12/great-himalaya-trail-nepal> adresinden alındı.

Kuzeykent Mah. Kayın Sk. No:9 37150 / KASTAMONU
Tel.: +90 366 212 58 52 • Faks: +90 366 212 58 55

✉ bilgi@kuzka.gov.tr | www.kuzka.gov.tr

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılmaz

TC_KUZKA

TC KUZKA

tc_kuzka

TC KUZKA